

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně

Provozně ekonomická fakulta

Ústav statistiky a operačního výzkumu

Provozně
ekonomická
fakulta

**ANALÝZA SŇATEČNOSTI A ROZVODOVOSTI
V JIHOMORAVSKÉ KRAJI**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Václav Adamec, Ph.D.

Autor:

Martin Beránek

Brno 2008

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně podle metodických pokynů vedoucího bakalářské práce a s využitím uvedené literatury.

V Brně dne 26.5.2008

.....

Poděkování:

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Václavu Adamcovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování bakalářské práce poskytoval.

Abstrakt:

Beránek, M. Analýza sňatečnosti a rozvodovosti v Jihomoravské kraji.

Bakalářská práce. Brno 2008

Cílem této práce je analýza sňatečnosti a rozvodovosti v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje v letech 1993 – 2006. Tato práce se zabývá údaji o pohybu obyvatelstva, tudíž demografickou dynamikou. Mezi vybrané ukazatele demografické dynamiky patří vývoj sňatečnosti a rozvodovosti. Vybrané ukazatele byly analyzovány pomocí trendové funkce. Po roce 1993 je typický pokles sňatečnosti ve všech okresech Jihomoravského kraje a tím pádem i nižší porodnost. Vývoj rozvodovosti, ale zaznamenal ve sledovaném období mírný nárůst.

Abstrakt:

Beránek, M. Analysis of marriage and divorce rate in the Jihomoravsky region.

Bakalářská práce. Brno 2008

The aim of this work is analysis of marriage and divorce rate in the each division of Jihomoravsky region within years 1993 – 2006. This work inquire into datas about migration of people – demography dynamics. Into chosen indicators of demographical dynamics follows progress of marriage and divorce rate. This indicators were analysed by using the trend function. In the 1993 is typical decrease of marriage rate in all divisions of Jihomoravsky region and it caused lower natality. Progress of divorce rate noticed quiet growth in the folowed period.

Obsah:

1	ÚVOD	8
1.1.	DEFINICE A VÝZNAM DEMOGRAFIE.....	8
1.2.	CÍL PRÁCE	8
2	LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
2.1.	VYMEZENÍ DEMOGRAFIE	9
2.2.	ZÁKLADNÍ ČLENĚNÍ DEMOGRAFIE	9
2.3.	DEMOGRAFICKÉ JEVY A PROCESY.....	10
2.3.1.	Demografické jevy.....	10
2.3.2.	Demografické procesy	11
2.4.	HISTORIE DEMOGRAFIE	11
2.5.	DEMOGRAFIE V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	12
2.6.	DEMOGRAFICKÁ DATA A UKAZATELE.....	13
2.7.	DEMOGRAFICKÉ DISCIPLINY	14
2.8.	DEMOGRAFICKÉ PRAMENY	15
2.9.	OBECNÉ POJMY	16
2.9.1.	Sňatečnost	17
2.9.2.	Rozvodovost	18
3	MATERIÁL A METODIKA	20
3.1.	MATERIÁL A METODIKA PRÁCE	20
3.2.	CHARAKTERISTIKA ANALYZOVANÝCH DAT.....	21
3.2.1.	Sňatečnost	21
3.2.2.	Rozvodovost	21
3.3.	PRAMENY ANALYZOVANÝCH DAT	22
3.4.	METODIKA ZPRACOVÁNÍ ČASOVÝCH ŘAD	22
3.4.1.	Lineární trend.....	22
3.4.2.	Parabolický trend	23
3.4.3.	Volba vhodného modelu trendu	23
4	VÝSLEDKY A DISKUZE	25
4.1.	JIHOMORAVSKÝ KRAJ	25
4.2.	BLANSKO.....	29
4.3.	BRNO-MĚSTO.....	31
4.4.	BRNO-VENKOV	34
4.5.	BŘECLAV	37
4.6.	HODONÍN.....	39
4.7.	VYŠKOV	42
4.8.	ZNOJMO.....	45

5	ZÁVĚR.....	49
6	SEZNAM LITERATURY	51
7	SEZNAM TABULKOVÝCH PŘÍLOH	54

1 Úvod

1.1. Definice a význam demografie

Demografie je vědní obor, který má své historické kořeny v 17. století. Zkoumá reprodukci lidských populací. Tím se liší od řady jiných oborů, které také mají za objekt svého zájmu lidské populace. Předmětem jejího studia je demografická reprodukce = obnova lidských populací rozením a vymíráním. Změny počtu obyvatel a populační přírůstek jsou tedy základními tématy demografie. Početní stav obyvatelstva přímo ovlivňují: proces porodnosti (narození), úmrtnost (úmrtí) a prostorová mobilita (stěhování). Demografie hledá na jedné straně obecné pravidelnosti a zákonitosti reprodukce lidských populací a na druhé straně jejich specifické projevy u konkrétních populací.

1.2. Cíl práce

Cílem této práce je demografická analýza sňatečnosti a rozvodovosti v Jihomoravském kraji v období od roku 1993 do roku 2006 a dané výsledky porovnat mezi jednotlivými okresy Jihomoravského kraje. Data jsou získána z demografické ročenky, kterou každoročně zpracovává a vydává Český statistický úřad a publikuje jej ve formě knižní a elektronické. Míra sňatečnosti a rozvodovosti jakožto ukazatel demografické dynamiky bude posuzována pomocí hrubé míry sňatečnosti resp. hrubé míry rozvodovosti a pomocí indexu rozvodovosti. Analýza jednotlivých ukazatelů vývoje sňatečnosti a rozvodovosti bude interpretována za pomoci analytického vyrovnání časové řady pomocí lineární a parabolické trendové funkce. Výsledné ukazatele analýzy budou okomentovány a zhodnoceny na úrovni meziokresního srovnání.

2 Literární přehled

2.1. Vymezení demografie

Objektem demografického studia jsou lidské populace. Ty jsou objektem studia mnoha vědních oborů (např. geografie, antropologie, sociologie aj.), ale každý z nich si vymezuje svůj předmět studia.

Vystoupil a Tarabová (2004) považují demografickou neboli populační reprodukci jako neustálou obnovu populací v důsledku probíhajících procesů rození a umírání. I když lidské populace i jednotlivý lidé jsou objektem studia mnoha vědních oborů, demografickou reprodukcí se zabývá pouze demografie, která je v tomto smyslu specifickým nezastupitelným oborem. Od demografické reprodukce je třeba odlišit demografický, neboli populační vývoj, což je termín obsahově širší (zahrnuje v sobě také prostorovou mobilitu obyvatelstva, který výsledek demografického vývoje ovlivňuje tím více, čím je menší územní jednotka). Pouze při demografickém studiu populace světa význam prostorové mobility zaniká.

Koschin (2005) poukazuje na upřesnění termínu populace. Využívá se běžně ve dvou významech. Pojmem populace označuje jednak obyvatelstvo určitého území a jednak skupinu osob v jejímž rámci dochází k reprodukci. Vzhledem k tomu, že nelze přesně vymezit skupinu v níž dochází k reprodukci, zavádí pojem obyvatelstvo. Obyvatelstvo označuje soubor lidí, kteří žijí na určitém území.

Podle Roubíčka (1997) je demografie společenskou vědou, jejímž předmětem jsou tzv. demografické jevy a procesy, resp. zákonitosti, jimiž se tyto jevy a procesy řídí. Demografické jevy a procesy jsou ty, jež souvisí s reprodukcí lidských populací, chápanou jednak jako přirozená obnova stavu obyvatelstva prostřednictvím porodnosti a úmrtnosti a jedna celková obnova obyvatelstva, zahrnující obnovu obyvatelstva stěhování.

2.2. Základní členění demografie

Podle Roubíčka (1997) lze provést základní demografické členění na:

- Demografickou statiku – tento oddíl demografie se zabývá zkoumáním stavu obyvatelstva. Pramenem údajů pro toto zkoumání je sčítání lidu, příp. populační bilance nebo zvláštní soupisy. Neustálá změna obyvatelstva se nazývá pohyb obyvatelstva. Podle formy těchto změn se rozlišuje přirozený pohyb, který je daný přirozenou výměnou generací narození a zemřelých

a na mechanický pohyb, který je daný prostorovým přemísťováním obyvatelstva. Poslední formou změn je pohyb sociální, který je daný změnami sociálních znaků jako je např. povolání, rodinný stav.

- Demografickou dynamiku – v této oblasti se demografie zabývá zkoumáním pohybu obyvatelstva. Základním pramenem toho šetření je především registrace změn rodinného stavu, tzn. registrace o sňatcích a rozvodech.
- Demografickou prognostiku – slouží k odhadu dalšího života žijící populace. K dosažení výsledků v demografické prognostice se využívají data ze sčítání lidu a registrace pohybu obyvatelstva.

2.3. Demografické jevy a procesy

Podle Roubíčka (1997) jsou demografické jevy a procesy hromadné biosociální jevy a procesy, charakterizující reprodukci obyvatelstva v jeho totalitě. Cílem demografického zkoumání je podat nejen obraz o časoprostorových variacích úrovně, struktury a dynamiky demografických jevů a procesů, ale i demografického chování v jejich souvislosti se sociální realitou. Lze tvrdit, že nejpodstatnější souvislosti najdeme ve vztahu k sociální struktuře obyvatelstva a k ekonomice.

2.3.1. Demografické jevy

Demografické jevy jsou významné události v lidském životě, které jako hromadné jevy utvářejí průběh demografické reprodukce. Nejvýznamnějšími demografickými událostmi jsou narození a úmrtí, ze kterých jsou odvozeny procesy porodnosti a úmrtnosti. Zvláštním druhem úmrtí jsou potraty, ze kterých se odvozuje potratovost. Ostatní události ovlivňují demografickou reprodukci zprostředkovaně - uzavírání sňatků (sňatečnost) a jejich rušení (rozvodovost) ovlivňuje porodnost, nemoci (nemocnost) ovlivňují úmrtnost. Při studiu reprodukce je však nutné všimnout si také těchto událostí, proto je demografickou událostí sňatek, rozvod, ovdovění, nemoc aj. Tyto události se evidují a poté se studují jako hromadné jevy, nikoli tedy jako individuální události v životě jedince. Upraví se do procesů porodnosti, úmrtnosti, sňatečnosti, rozvodovosti, potratovosti a poté se analyzují a hledají se pravidelnosti a důležité charakteristiky jejich vývoje.

2.3.2. Demografické procesy

Demografické procesy znamenají, že jedinec prožívá změnu svého stavu. Tato událost znamená pro jedince skutečný přechod z jednoho stavu do druhého. Např. úmrtnost - proces, při kterém jedinec přechází ze stavu "žijící" do stavu "zemřelý", úmrtí - uskutečnění přechodu ze stavu žijící do stavu zemřelý pro daného jedince. Každý z demografických procesů se projevuje demografickou událostí:

- Porodnost - narozením
- Úmrtnost - úmrtím
- Potratovost - potratem
- Sňatečnost - uzavřením manželství
- Rozvodovost - rozvodem
- Migrace - stěhováním

2.4. Historie demografie

Demografii lze považovat za vědu starou více než 5000 let, protože už staří Egypťané a Číňané pořádali soupisy obyvatelstva. Při těchto soupisech obyvatelstva však nedocházelo ke zkoumání reprodukce obyvatelstva a proto lze demografii považovat za vědu až od roku 1662, kdy vyšla práce Johna Graunta (1620 – 1674) „*Natural and Political Observations Mentioned in a Following Index, and Trade, Growth, Air, Diseases and the Several Changes of Said City*“ . Na základě tzv. výkazů o zemřelých se Graunt pokusil zrekonstruovat řád vymírání londýnského obyvatelstva. Z dnešního pohledu byla Grauntova práce prací statistickou s demografickou tematikou. Předznamenala tak vývoj, v němž je demografie se statistikou velmi úzce spojena, tak úzce, že někdy dokonce bývá demografie redukována na demografickou statistiku (Koschin 2005). Graunt odhalil správný poměr mezi počtem mužů a žen v populaci (do té doby zkreslován na poměr žen 2:1, důkazem pro značnou převahu žen bylo např. že mezi nemocnými převažují ženy nebo, že muslimské náboženství připouští polygamií). Určil poměr mezi počtem narozených chlapců a děvčat v poměru 14:13 a ten se dodnes příliš neliší (Vystoupil a Tarabová, 2004).

Willam Petty popularizoval tuto nově vzniklou vědu, které dal název politická aritmetika. Zájem o přesnější znalosti z politické aritmetiky stoupal např. pojišťovací společnosti se zabývaly pravděpodobností dožití, počtu rizik a odhady poplatků. Třicet let

po vydání Grauntovy knihy zkonstruoval anglický astronom Edmund Halley první úmrtnostní tabulky na základě záznamů o úmrtích a porodech. Grauntovy objevy podnítily zájem luteránského duchovního Johanna Süßmilcha. Süßmilch sestavil úmrtnostní tabulky pro městské a venkovské oblasti v Německu i pro celou oblast Pruska (Vystoupil a Tarabová, 2004).

Studium populačních otázek v pozdním 18. a po celé 19. století bylo ovlivněno rostoucím zájmem o ekonomické, sociální a politické problémy. Vzniká a rozvíjí se teorie a politika merkantilistického populacionismu, jehož představitelé pokládali růst obyvatelstva za první a základní předpoklad moci a blaha státu. Na druhé straně stál stále rozšířenější názor o nepříznivém početním růstu obyvatelstva. Jeho symbolem se stal pastor anglikánské církve a profesor ekonomie Thomas Robert Malthus (1766 – 1834). Jeho populační princip spočíval v tom, že růst obyvatelstva neustále směřuje k převýšení hranice dané prostředky obživy (Vystoupil a Tarabová, 2004).

Důležitým momentem pro demografii bylo svolání Mezinárodního statistického kongresu v roce 1853 do Bruselu, jehož iniciátorem byl belgický matematik, statistik, astronom, sociolog a ekonom Lambert Adolph Jacques Quetelet (1796 – 1874). Jedním z hlavních bodů programu byla metoda sčítání lidu. V roce 1885 pak byl Kongres nahrazen Mezinárodním statistickým institutem (ISI) se sídlem v Haagu. První ryze demografický kongres se konal v roce 1927 v Ženevě. O rok později byl ustaven Mezinárodní svaz pro vědecké studium populace (International Union for Scientific Study of Population – UISSP (Koschin, 2005).

Ve 20. století se demografie vyvíjí jako samostatná věda. Vznikají národní a nadnárodní instituce, organizují se semináře a konference, které se věnují výhradně demografickým problémům.

2.5. Demografie v českých zemích

Vystoupil a Tarabová (2004) označují za prvního významného statistika v českých zemích Josefa Antonína Rieggera (1742 – 1795), který vydal 12-ti svazkové dílo o lidnatosti Čech, výsledky soupisu obyvatel z let 1762 – 1786, záznamy o přirozené měně. První úmrtnostní tabulky publikoval lékař Jan Melič (1763 – 1827).

Koschin (2005) uvádí, že práce s demografickou tematikou se začínají objevovat již od poloviny 18. století. Prvním úspěšným pokusem o konstituování demografie jako vědy bylo založení Ústavu pro antropologii a demografii na filosofické fakultě české

Karlo-Ferdinandovy Univerzity v roce 1897. Zakladatelem ústavu byl významný český antropolog Jindřich Matiega (1862 – 1943).

V roce 1918 byl založen státní úřad statistický a vedoucím II. odboru pro populační statistiku se stal Antonín Boháč (1882 – 1950), který je považován za zakladatele československé demografické statistiky. Byl organizátorem prvního a druhého sčítání lidu, přednášel demografii na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a zorganizoval v roce 1938 v Praze zasedání Mezinárodního statistického institutu.

Další významnou osobností pro českou demografii byl František Fajrf (1892 – 1969). Byl spoluorganizátorem poválečného sčítání lidu, přednášel demografii na Vysoké škole ekonomické v Praze. V roce 1964 se zasloužil se o založení Československé demografické společnosti, při Československé akademii věd, jejímž byl prvním předsedou.

2.6. Demografická data a ukazatele

Vystoupil a Tarabová (2004) uvádějí, že demografie je empirickou vědou, která sleduje, zpracovává a zobecňuje konkrétní demografické jevy. Tyto jevy zjišťuje individuálně, ale zpracovává v souborech, které tvoří populace nebo jejich části. Při vytváření těchto souborů nejde jen o koncentraci dat, ale je nezbytné brát v úvahu i velikost souboru a způsoby jeho vymezení (věcné, časové a prostorové hledisko).

Pro zajištění kvalitní datové základy je zapotřebí:

- přesné definování jevů,
- registraci v době nebo bezprostředně po sledované události,
- zajištění úplnosti dat.

Z demografických dat získáváme uspořádané řady absolutních údajů (celkový počet obyvatelstva, počet zemřelých, narozených, počet sňatků a rozvodů). K hlubšímu poznání podstaty demografických jevů lze dojít za pomoci výpočtu základních demografických ukazatelů.

Vystoupil a Tarabová (2004) dělí analytická data do tří skupin:

- Poměrná čísla extenzitní – vznikají vydělením dvou stejnorodých údajů ve stejném časovém okamžiku a shodném územním vymezení (např. struktura zemřelých podle věku, podíl mužů v populaci).
- Poměrná čísla intenzitní – vznikají vydělením různorodých údajů, když jednotky vyjádřené ve jmenovateli jsou nositelem událostí nebo jevu

vyjádřeného v čitateli (např. počet zemřelých dělený počtem obyvatel). V rámci nich se někdy vyčleňují míry a kvocienty.

- Indexy – vznikají jako podíl dvou absolutních čísel vymezených různě časově nebo prostorově (např. index vývoje počtu obyvatel v roce 1961 a 1991).

Dále lze ukazatele rozlišovat podle jiných hledisek:

- Celkové (obecné) nebo specifické (diferenční) podle toho, zda jsou vypočteny za celou populaci nebo její část.
- Definitivní nebo předběžné (na základě neúplných nebo nedostatečně zkontrolovaných dat).
- Hrubé (vypočtené na základě jednoduchých metod) nebo srovnávací (při výpočtu vyloučíme vliv některé z podmínek, která s vlastním procesem přímo nesouvisí).

2.7. Demografické disciplíny

Podle Kalibové (2001) se dělí demografické disciplíny na:

Demografickou analýzu

Demografická analýza rozebírá jednotlivé složky reprodukce, tzn. porodnost, potratovost, úmrtnost, nemocnost, sňatečnost, rozvodovost. Cíle demografické analýzy je vymezit charakteristické znaky těchto procesů a zkoumat je v určitém časovém úseku na daném místě. Při svém studiu vychází z dat získané statistickým šetřením a z těchto výsledků poté definuje základní demografické ukazatele.

Demografickou metodologii

Demografie využívá aplikaci různých univerzálních metod. Demografická metodologie zahrnuje demografickou statistiku, matematickou demografii, demografické modely apod. Úzce navazuje na ostatní metodologické obory, jakými jsou např. statistika, matematika, logika a teorie pravděpodobnosti. Typickou metodou, která se dlouho dobu využívá v demografii je tvorba modelů.

Teoretickou demografii

Teoretická demografie zobecňuje a hledá základní pravidelnosti vývoje populací. Na základě těchto poznatků poté formuluje hypotézy dalšího vývoje lidstva. Patří sem např. teorie demografické revoluce, teorie populačního optima, apod.

Historickou demografii

Hledá a využívá vhodné historické prameny k odhalení historie vývoje populací. Na základě historického vývoje populací ověřuje populační teorie a vytváří vlastní hypotézy.

Paleodemografii

Spadá do oblasti historické demografie. Zabývá se rozbořem pravěkých populací na základě nálezů kosterních pozůstatků a antropologických výzkumů.

Regionální demografii

Studuje demografické procesy z hlediska regionálních podobností a rozdílů. Zkoumané regiony mohou být vymezeny buď na základě administrativních hranic (administrativní jednotky různého řádu, tj. např. okres, kraj, stát, skupina států), nebo na základě své demografické homogenity..

2.8. Demografické prameny

Podle Vystoupila a Tarabové (2004) lze demografické prameny rozlišit na prameny údajů a prameny verbálních informací, tedy na ročenky a časopisy. Demografické údaje o jednotlivých zemích lze nalézt každoročně od roku 1948 v demografické ročence vydávané OSN – „Demographic Yearbook – Annuaire Demographique“. Podrobné demografické údaje o zemích Evropské unie lze nalézt v ročence, který vydává „statistický úřad“ Evropské unie Eurostat. Od roku 1919 je každoročně vydávaná statistická ročenka Českého statistického úřadu, který stejně jako ročenka Eurostatu dostupná jak ve formě tištěné tak elektronické.

Zvláštní postavení mezi časopisy má již od roku 1935 vycházející bibliografický časopis „Population Index“. Tento časopis čtyřikrát ročně shrnuje vše, co s demografickou tematikou ve světě vyšlo. Mezi nejdůležitější časopisy se pak dále řadí francouzský časopis „Population“, anglický „Population Studies“ a americký časopis „Demography“.

Údaje o stavu se zjišťují soupisem obyvatelstva nebo sčítáním lidu. U obou metod se zjišťuje, kolik na daném území žije osob a některé jejich znaky. Kvalitativní rozdíl je ovšem jiný. Soupisem obyvatelstva se zjišťují základní údaje – např. věk, pohlaví,

povolání. V roce 1947 bylo v českých zemích provedeno toto šetření, aby se zjistilo kolik obyvatel válku přežilo. Sčítání lidu je naproti tomu rozsáhlá statistická akce sběru, uspořádání, zhodnocení a analýzy více osobních charakteristik jako jsou např. sociální a ekonomické důvody. Vzhledem k náročnosti tohoto šetření se sčítání lidu provádí zpravidla jednou za deset let. Sčítání lidu je v České republice spojováno se soupisy domů a bytů – proto vznik zkratky SLDB (sčítání lidu, domů a bytů).

Podle Roubíčka (1997) se základní demografické prameny dělí na:

- Sčítání lidu – je snímkem okamžikového stavu obyvatelstva, tj. popisem jeho struktury podle různých znaků. K soupisu obyvatelstva bývají někdy připojeny další soupisy, jako např. soupis domů a bytů, soupis průmyslových a zemědělských závodů. Výhodou kombinovaných censů je srovnatelnost z časového hlediska a věcná návaznost jednotlivých soupisů.
- Běžná evidence – zobrazuje procesy, které v obyvatelstvu probíhají, tj. procesy přirozené reprodukce a migrace. Běžná evidence je založena na povinné registraci všech narození, úmrtí, sňatků, rozvodů a potratů.
- Populační registry – plní úlohu soupisu stavu a registrace pohybu obyvatelstva. Jeho podstatou je soustředění všech údajů o jednotlivci, dále registrace událostí jako změna stavu jednotlivců a bilancování změn struktury celých souborů obyvatelstva.
- Mikrocensus – lze definovat jako „malý soupis“. Je to obecně demografické šetření, prováděné výběrovou metodou. Slouží jako doplněk ke sčítání lidu zjišťováním údajů o příjmové a důchodové struktuře domácností. Základem mikrocensu bývá pečlivě strukturovaný výběrový soubor o rozsahu zhruba 1 % základního souboru.

2.9. Obecné pojmy

Struktura obyvatelstva je charakterizována vlastnostmi, podle kterých lze obyvatelstvo dále členit a strukturovat. Mezi nejpoužívanější charakteristiky dělení patří pohlaví, věk, rodinný stav, vzdělání, náboženské vyznání.

Podle Roubíčka (1997) střední stav obyvatelstva charakterizuje rozměr prostředí, ve kterém proces reprodukce obyvatelstva probíhá. V tomto případě je to průměrná (střední) velikost příslušné populace ve zvoleného středu časového období. V České republice

je střední stav obyvatelstva považován v okamžiku poloviny kalendářního roku, tzn. půlnoc z 30. 6. na 1. 7. daného sledovaného roku.

2.9.1. Sňatečnost

Podle Koschina (2005) ovlivňují sňatečnost a rozvodovost proces reprodukce jen nepřímo. Sňatečnost je schopnost vytvářet jednotky, které zajišťují reprodukci.

Vystoupil a Tarabová (2004) definují sňatek jako demografickou událost, která se nemusí uskutečnit u všech příslušníků sledované populace. Sňatek je událostí opakovatelnou u jedné a téže osoby avšak pouze první sňatek je událostí neopakovatelnou.

Faktory pro uzavření sňatku jsou:

- Dosažení minimálního sňatkového věku 18 let (výjimečně např. v těhotenství lze zplnoletit ve věku 16 let).
- Určitý stupeň příbuzenských vztahů (většina manželských zákonodárství nepovoluje příbuzenské sňatky, a to až do určitého stupně pokrevnosti). V České republice nemůže být sňatek uzavřen mezi předky, potomky a sourozenci. To platí i v případě příbuzenství založeném na osvojení
- Rodinný stav – sňatek mohou uzavřít jen osoby svobodné, rozvedené nebo ovdovělé
- Rozdílné pohlaví – sňatek může být uzavřen pouze mezi osobami rozdílného pohlaví. Podle platné legislativy ČR může být mezi osobami stejného pohlaví uzavřeno pouze registrované partnerství

Sňatek může být podle Roubíčka (1997) uzavřen na základě právního předpisu nebo obyčeje, který poskytuje jednotlivcům určitá práva a ukládá jim určité povinnosti.

V současné době se ve velké míře vyskytují soužití partnerů bez úředních formalit tzv. konsenzuální svazky.

Sňatky jsou evidovány Českým statistickým úřadem na základě dokumentu s názvem Hlášení a uzavření manželství. Dokladem o uzavření manželství je Oddací list, který obsahuje: Jméno, datum narození, osobní stav a rodné číslo novomanželů, místo a datum sňatku, jméno a příjmení rodičů novomanželů, dohodu o budoucím příjmení, název matričního úřadu, popis strany, kde je v matrice sňatek zapsán a jméno a podpis matrikáře.

2.9.2. Rozvodovost

Podle Roubíčka (1996) znamená zánik manželství úplné nebo částečné zrušení právních pout a závazků, vyplývajících z manželství.

Vystoupil a Tarabová (2004) uvádějí, že k rozpadu manželství může dojít buď rozvodem nebo úmrtím jednoho či obou partnerů.

Evidenci rozvodů provádějí okresní soudy, které vyplňují formulář Hlášení o rozvodu a tato hlášení odesílají dvakrát měsíčně příslušnému krajskému soudu. Všechna hlášení pak zpracovává Český statistický úřad, který publikuje absolutní i relativní údaje o rozvodech.

Statistická data obsahují informace o způsobu vyřízení podaných návrhů na rozvod (kolik z návrhů bylo zamítnuto, zda došlo v některých případech k usmíření a kolik z návrhů bylo skutečně ukončeno rozvodem), o rozvodech podle počtu nezletilých dětí i o příčinách rozvodu. Statistika sleduje odděleně pro muže i pro ženy tyto příčiny rozvodu:

- neuvážený sňatek,
- alkoholismus,
- nevěra,
- nezájem o rodinu,
- zlé nakládání nebo trestný čin,
- rozdílnost povah a názorů,
- zdravotní důvody,
- sexuální neshody,
- ostatní příčiny.

Při podrobném zkoumání rozvodovosti se zahrnují také další faktory, které intenzitu rozvodovosti ovlivňují - například pořadí sňatku, počet předchozích rozvodů, věk při sňatku, věkový rozdíl manželů, počet dětí v manželství, socioprofesionální postavení, dosažené vzdělání, státní občanství manželů, velikost obce.

3 Materiál a metodika

3.1. Materiál a metodika práce

Za účelem odhalení vývoje sňatečnosti a rozvodovosti je nutné provést analýzu. Analýza je založena na teoretických poznatcích publikované v literatuře zabývající se demografií. Zde jsou popsány vhodné metody získávání dat, které na základě šetření, které provádí Český statistický úřad.

Materiálem pro zpracování literárního přehledu je literatura publikovaná předními českými autory zabývající se demografií. Publikace byly zapůjčeny v knihovně Ekonomicko-správní fakulty Masarykovi univerzity v Brně. Významným zdrojem informací byly internetové stránky Českého statistického úřadu v Brně (www.czso.cz). Jako podpůrný zdroj informací byly využity internetové stránky Jihomoravského kraje (www.kr-jihomoravsky.cz).

Demografické události jako jsou sňatek a rozvod jsou sledovány z teoretického hlediska v první části práce. Dále je popsáno členění demografie, stručný historický vývoj demografie ve světě a v českých zemích, demografická data a ukazatele. Následuje výčet demografických disciplín, zdroje demografických pramenů. V poslední podkapitole je popsána právní úprava v případě sňatku nebo rozvodu.

Po teoretické části následují výsledky a diskuze, tudíž samotná analýza Jihomoravského kraje včetně jednotlivých okresů kraje, tzn. Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo. Analýza je založena na trendovém vývoji v jednotlivých letech na daném území.

Časové řady tvoří údaje o počtu uzavřených sňatků a o počtu soudem povolených rozvodů v letech 1993 - 2006.

3.2. Charakteristika analyzovaných dat

Poté co byly vymezeny demografické ukazatele, které byly použity k analýze dat, je nutné uvést postup jak je měřit.

3.2.1. Sňatečnost

Hrubá míra sňatečnosti (*hms*), udává počet sňatků (*S*) na 1 000 obyvatel středního stavu obyvatelstva (*P*) v ročním vymezení.

$$hms = \frac{S}{P} * 1000$$

3.2.2. Rozvodovost

Hrubá míra rozvodovosti (*hmro*), udává počet rozvodů (*R*) na 1 000 obyvatel středního stavu obyvatelstva (*P*) v ročním vymezení.

$$hmro = \frac{R}{P} * 1000$$

Vzhledem k tomu, že ukazatel hrubé míry rozvodovosti je pouze orientačním ukazatelem, lze využít index rozvodovosti (*ir*), který udává počet rozvodů (*R*) z počtu sňatků (*S*). Index rozvodovosti udává kolik procent rozvodů ze 100 uzavřených sňatků končí rozvodem.

$$ir = \frac{R}{S} * 100$$

3.3. Prameny analyzovaných dat

V práci jsou použita základní demografická data vydaná Českým statistickým úřadem, která každoročně publikuje ve svých statistických ročenkách. Pro analýzu vývoje sňatečnosti a rozvodovosti byla zvolena časová řada od roku 1993 – 2006.

3.4. Metodika zpracování časových řad

Za časovou řadu považujeme řadu pozorovaných hodnot, které jsou seřazeny v souvislé časové posloupnosti od minulosti po přítomnost. Podmínkou srovnatelnosti údajů je jejich shodné věcné a prostorové vymezení v celém časovém úseku.

Minařík (2004) provádí základní dělení časových řad na:

- časové řady úsekové (intervalové) – zjištěné hodnoty se vztahují k určitému časovému úseku nenulové délky. Typická charakteristika je sčitatelnost hodnot znaků a možnost určit hodnotu znaku za delší časový interval.
- časové řady okamžikové – hodnota znaku se vztahuje k určitému časovému okamžiku (teoreticky) nulové délky. Typickou charakteristikou je nesčitatelnost hodnot. V případě jsou-li tyto okamžiky od sebe stejně vzdáleny, pak se jedná o časové řady ekvidistantní.

3.4.1. Lineární trend

Seger a Hindls (1993) uvádějí, že lineární trend je nejčastějším používaným typem trendové funkce. Její značený význam spočívá v tom, že jí můžeme používat vždy, chceme-li alespoň orientačně určit základní směr vývoje analyzované časové řady, a rovněž v tom, že v určitém omezeném časovém intervalu může sloužit jako vhodná aproximace jiných trendových funkcí.

Trendová přímka má tvar $T = b_0 + b_1t$, kde t je časová proměnná a parametry b_0 a b_1 lze určit ze soustavy normálních rovnic:

$$\begin{aligned} \sum y_t - nb_0 - b_1 \sum t &= 0 \\ \sum y_t t - b_0 \sum t - b_1 \sum t^2 &= 0 \end{aligned}$$

Je-li časová proměnná zavedena druhým způsobem, tj. tak, že platí $\sum t = 0$, můžeme pro parametry trendové přímky psát

$$b_0 = \frac{\sum y_t}{n}, \quad b_1 = \frac{\sum y_t \cdot t}{t^2}$$

Parametr b_0 interpretujeme jako aritmetický průměr vyrovnané řady a parametr b_1 udává jaký přírůstek hodnoty T odpovídá jednotkovému přírůstku proměnné t .

3.4.2. Parabolický trend

Trendová přímka pro vyjádření parabolického trendu má tvar $T = b_0 + b_1t + b_2t^2$, kde b_0, b_1, b_2 , jsou neznámé parametry a $t = 1, 2, \dots, n$ je časová proměnná, je poměrně často používaným typem trendové funkce. Protože tato trendová funkce je rovněž lineární z hlediska parametrů, používáme k odhadu parametrů opět metodu nejmenších čtverců. Znamená to řešit tři normální rovnice:

$$\begin{aligned} \sum y_t - nb_0 - b_1 \sum t - b_2 \sum t^2 &= 0 \\ \sum y_t t - b_0 \sum t - b_1 \sum t^2 - b_2 \sum t^3 &= 0 \\ \sum y_t t^2 - b_0 \sum t^2 - b_1 \sum t^3 - b_2 \sum t^4 &= 0 \end{aligned}$$

Parametry b_0, b_1, b_2 lze získat ze vztahu:

$$b_0 = \frac{\sum y_t \sum t^4 - \sum t^2 \sum y_t t^2}{n \sum t^4 - (\sum t^2)^2}, \quad b_1 = \frac{\sum y_t t}{\sum t^2}, \quad b_2 = \frac{n \sum y_t t^2 - \sum y_t \sum t^2}{n \sum t^4 - (\sum t^2)^2}$$

3.4.3. Volba vhodného modelu trendu

Seger a Hindls (1993) uvádějí, že typ trendové funkce by měl být zvolen na základě analýzy zkoumaného jevu. Výsledek analýzy ukáže, zda jde o funkci rostoucí, klesající nebo konstantní. Nebezpečí volby na základě vizuálního výběru je dána v jeho subjektivitě. Tím pádem dochází k různým závěrům při grafickém rozboru stejné analyzované řady a určení typu trendové křivky.

Častým kritériem při volbě správného modelu trendu se využívá index korelace, který lze vypočítat ze vztahu:

$$I = \sqrt{1 - \frac{Q_e}{Q}} = \sqrt{1 - \frac{\sum (y_t - T_t)^2}{\sum (y_t - \bar{y})^2}}$$

Za nejvhodnější trendovou funkci je považována ta, která vede k největší hodnotě indexu korelace. Nedostatkem tohoto kritéria zpracování je, že hodnoty indexu korelace se pohybují v intervalu $\langle 0;1 \rangle$, tudíž lze využívat jen modely konstruované s konstantním členem β_0 odhalované metodou nejmenších čtverců.

Další metodou pro správné zvolení trendové funkce je získání bezrozměrné charakteristiky náhodné chyby. Nejpoužívanějším kritériem je střední čtvercová chyba odhadu (Mean Squared Error).

$$M.S.E. = \frac{\sum (y_t - T_t)^2}{n}$$

4 Výsledky a diskuze

Obr. 1: Okresy Jihomoravského kraje

4.1. Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj je vymezen okresy Blansko, Brno–město, Brno–venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo a je rozdělen na 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Celkem čítá Jihomoravský kraj 673 obcí z toho 47 měst a statutární město Brno. Rozlohou 7 066 km² a počtem obyvatel 1 132 563 ke dni 31. 12. 2007 se řadí na 3. místo v republice s cca 11 % obyvateli státu. Hustota osídlení je cca 157 obyvatel/ km².

Poloha kraje je z geografického hlediska poměrně výhodná díky jeho postavení na historickém spojení mezi jihem a severem Evropy. V rámci EU kraj sousedí se Slovenskem a Rakouskem, v rámci republiky s krajem Jihočeským, Vysočinou, Pardubickým, Olomouckým a Zlínským.

Jihomoravský kraj patří k regionům s výrazným ekonomickým potenciálem. Hrubý domácí produkt na obyvatele je jeden z nejvyšších mezi regiony ČR.

Zejména v posledních letech roste počet podnikatelských subjektů v oblasti počítačové technologie, telekomunikací, vývoje softwaru a ostatních hi-tech oborů.

Na vysoké úrovni je i jihomoravské zemědělství – zemědělská půda tvoří 60% výměry regionu, z níž 84% připadá na ornou půdu. Specialitou jižní Moravy je především

vinohradnictví evropské úrovně (v kraji je přes 96 % plochy vinic v rámci ČR), pro kraj je typické množství malých producentů vína a vinných sklepů. Silnou tradici zde má pěstování ovoce a zeleniny. Severní oblasti kraje jsou významným centrem lesnictví a produkce dřeva.

Vzdělaností se obyvatelé Jihomoravského kraje zařazují na druhé místo ve státě, v kraji působí 12 vysokých škol, kde studuje přes 60 000 studentů.

Jihomoravský kraj je regionem s bohatými kulturně-historickými kořeny a cennou kolekcí architektonických památek všech stavebních slohů. Dvě z nich, brněnská vila Tugendhat a Lednicko-valtický areál, byly oceněny zapsáním do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Vývoj sňatečnosti je typický v počtu uzavřených sňatků v letech 1993 – 1996. Tento pokles byl zapříčiněn převzetím západoevropského životního stylu, který zapříčinil oddálení plánování rodiny na vyšší věk. V Jihomoravském kraji byl v roce 1996 průměrný věk nevěst 25,6 let a průměrný věk ženichů 28,5 let. V roce 2006 dosáhl průměrný věk nevěst 29,9 let a průměrný věk ženichů 32,7 let.

Další faktor ovlivňující sňatečnost je rostoucí popularita soužití v konsenzuálních svazcích, tzn. nemanželských svazcích. Hlavní výhodou výchovy dítěte v takovém svazku spočívá v lepší sociální podpoře svobodných matek.

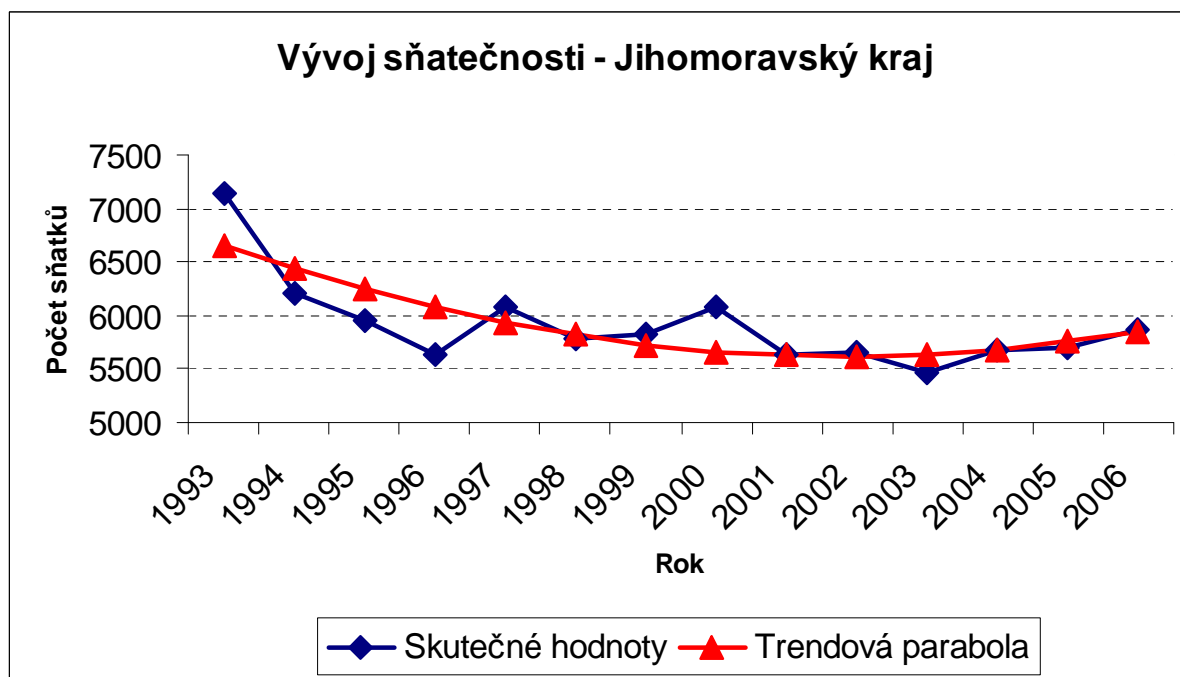
V roce 1993 bylo v Jihomoravském kraji uzavřeno 7 141 sňatků to činí 6,3 sňatků na 1 000 obyvatel kraje. Největší pokles sňatečnosti byl zaznamenán v roce 2003 s 5 441 sňatky. V tomto roce činila hrubá míra sňatečnosti pouze 4,9 sňatků na 1 000 obyvatel. Od roku 2006 lze konstatovat růst počtu uzavřených sňatku. Hlavní příčinou je silná populační generace narozená v letech 1976 – 1980, která začínají zakládat rodiny.

Vývoj sňatečnosti v Jihomoravském kraji je dán trendovou funkcí:

$$T = 5692,83 - 62,03t + 13,35t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,8$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 56559,102$

Obr. 2: Vývoj sňatečnosti v Jihomoravském kraji

U rozvodovosti nastal oproti sňatečnosti v daném období opačný vývoj. Nejvíce rozvodů bylo zaznamenáno v roce 2004 s celkovým počtem 3 292 rozvodů, tj. 2,9 rozvodů na 1 000 obyvatel kraje.

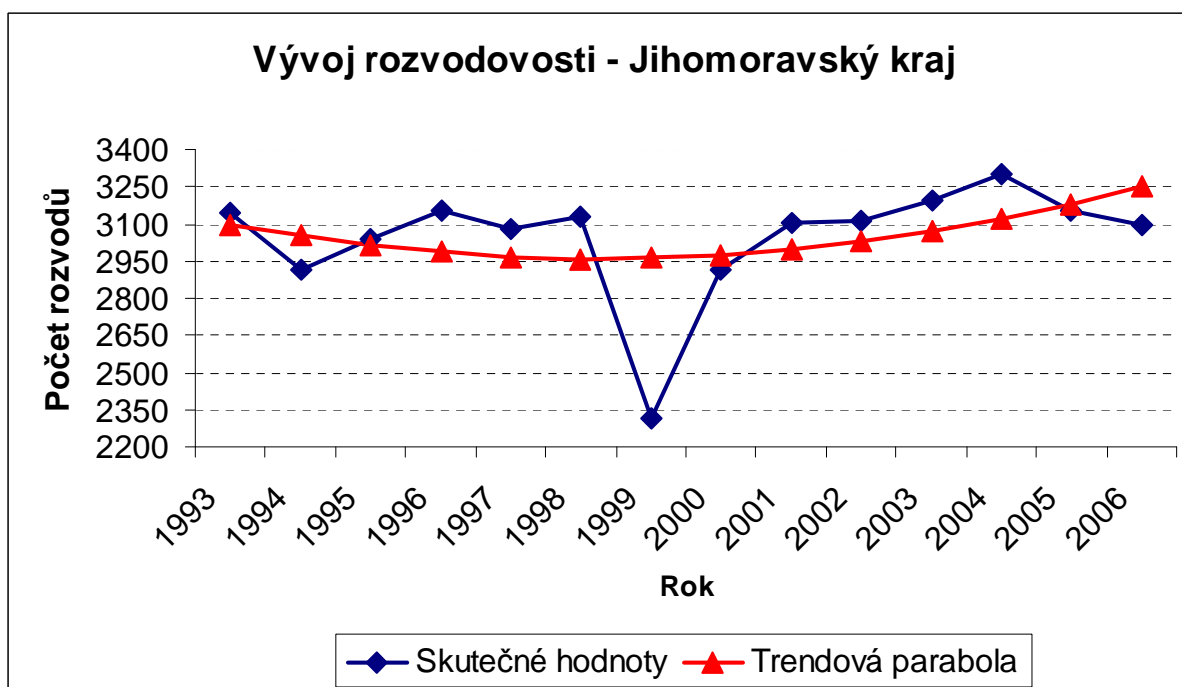
Značný pokles v rozvodovosti byl zaznamenán v roce 1999. V tomto roce byla přijata novela zákona o rodině, která upravovala podmínky pro rozvod.

Vývoj rozvodovosti v Jihomoravském kraji je popsán trendovou funkcí:

$$T = 2965,98 + 11,7t + 4,96t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,381$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 43111,791$

Obr. 3: Vývoj rozvodovosti v Jihomoravském kraji

Index rozvodovosti tvořil nejnižší hodnotu v roce 1999 s podílem 40 % rozvodů na 100 uzavřených sňatků. Svého maxima dosáhl v roce 2003 s hodnotou 58,68 %. Od tohoto roku lze pozorovat pozvolný pokles indexu, tudíž pokles rozvodovosti.

Obr. 4: Index rozvodovosti Jihomoravského kraje

4.2. Blansko

Ke dni 31.12. 2007 žilo v okrese Blansko 105 663 obyvatel z nichž bylo 53 759 žen a 51 904 mužů. Vlivem migrace došlo ke zvýšení počtu obyvatel o 443 obyvatel, kdy se z okresu vystěhovalo 1 287 obyvatel a přistěhovalo se 1 730 obyvatel. Ve sledovaném období činil přirozený přírůstek 104 osob, přičemž se narodilo 1 127 dětí a zemřelo 1 023 osob.

Vývoj sňatečnosti je víceméně totožný s vývojem sňatečnosti v Jihomoravském kraji. Největší pokles byl zaznamenán v roce 1996 s 486 sňatky, tj. 4,5 sňatků na 1 000 obyvatel okresu a v roce 1999 s 469 uzavřenými sňatky. V roce 1999 poklesla hrubá míra sňatečnosti na úroveň 4,3 ‰. Tato hodnota tvoří vůbec nejnižší hodnotu údaje o počtu uzavřených sňatku za všechny analyzované okresy.

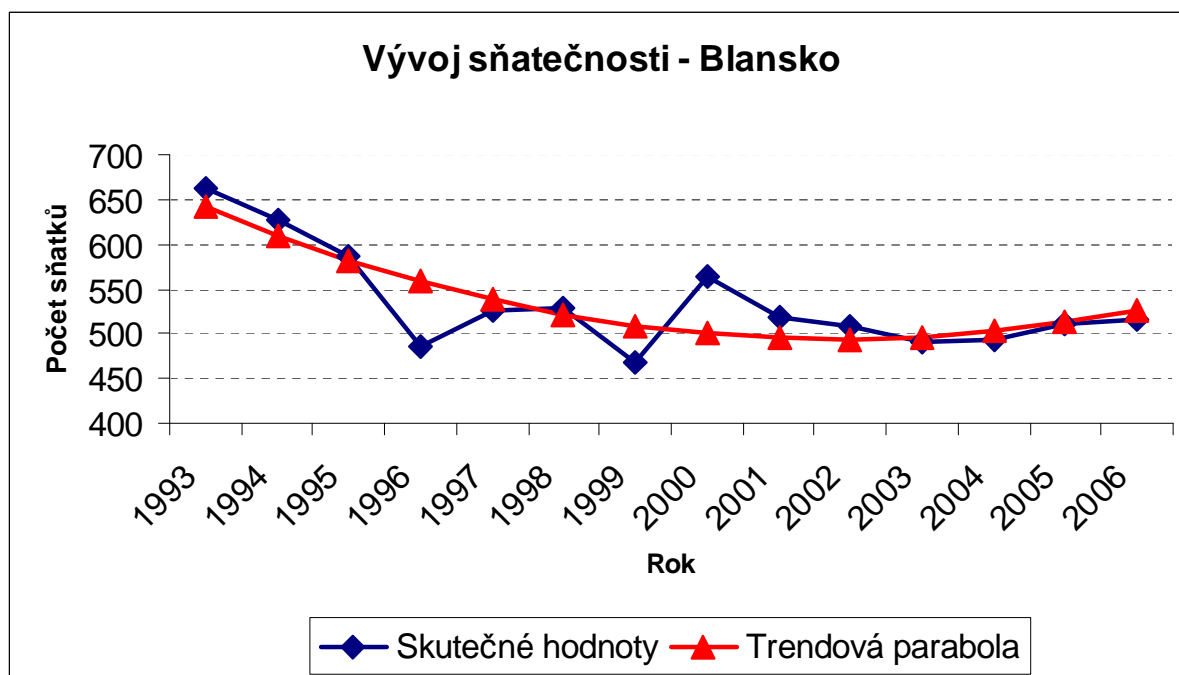
Po propadu z roku 1999 nastal v roce 2000 výrazný nárůst o 96 sňatků na celkový počet 565. Průměrný věk nevěst se pohyboval v rozmezí 23,2 – 29,7 let a u ženichů 25,8 – 32,2 let.

Vývoj sňatečnosti v okrese Blansko vyjadřuje trendová funkce:

$$T = 504,6 - 8,84t + 1,87t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,826$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 930,507$

Obr. 5: Vývoj sňatečnosti v okrese Blansko

Vývoj rozvodovosti v okrese Blansko je odlišný oproti vývoji jak v jednotlivých okresech, tak v celém Jihomoravském kraji. Výrazné jsou výkyvy v letech 1995 – 2000, kdy např. v roce 1995 bylo rozvedeno 117 manželství, zatímco následující rok bylo provedeno 256 rozvodů. V roce 1997 následoval opět pokles na 210 rozvodů a v zápětí nárůst v roce 1998 na 295 rozvodů. Rok 1999 byl opět ve znamení snížení rozvodovosti a to vlivem přijetí novely zákona o rodině.

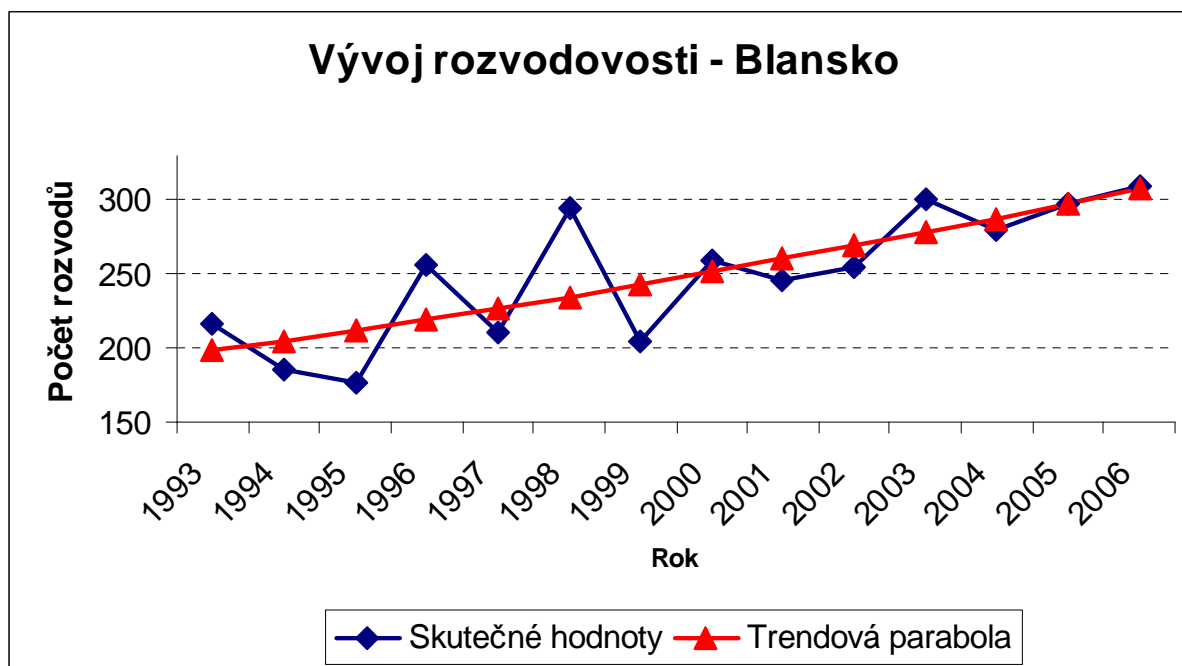
Nejčastější důvodem uváděný jako příčina rozvratu manželství byla na straně mužů i žen stejná a to rozdílný povah, názorů a zájmů. Průměrný věk při rozvodu se pohyboval ve sledovaném období v rozmezí 34,8 – 40,4 let u mužů a 32,1 – 37,3 let u žen.

Vývoj rozvodovosti v okrese Blansko je dán trendovou funkcí:

$$T = 0,15 + 8,4t + 0,15t^2$$

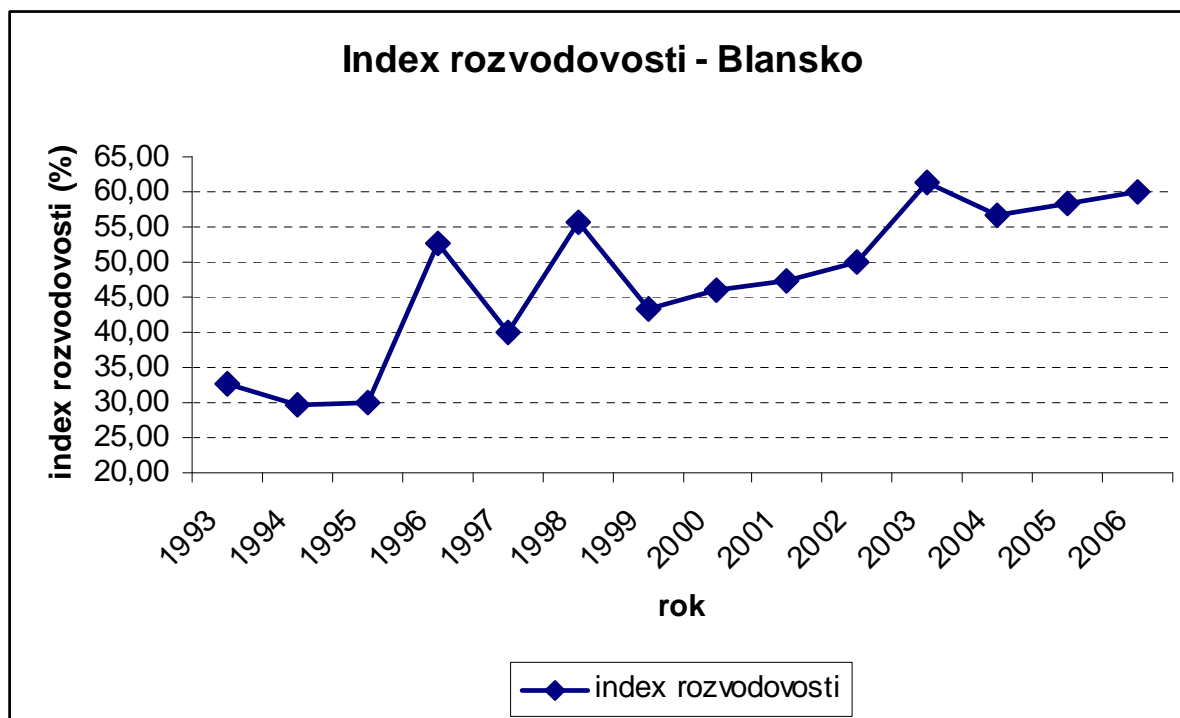
při koeficientu korelace $r = 0,994$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 690,378$

Obr. 6: Vývoj rozvodovosti v okrese Blansko

V roce 2003 činil index rozvodovosti v okrese Blansko 61,22 % což znamená, že z počtu 100 sňatků uzavřených v roce 2003 bylo provedeno více jak 61 rozvodů.

Obr. 7: Index rozvodovosti v okrese Blansko

4.3. Brno-město

Okres Brno-město je tvořen statutárním a druhým největším městem České republiky, Brnem. Celkový počet obyvatel byl ke dni 31. 12. 2007 368 533 obyvatel, což tvoří 32,3 % celkového počtu obyvatel Jihomoravského kraje.

Vzhledem k vysokému počtu obyvatel se řadí okres Brno-město mezi regiony s nevyšším počtem uzavřených sňatků. Paradoxní situace nastává při porovnávání s okresem Brno-venkov, kdy by se dalo čekat, že na venkově bude hrubá míra sňatečnosti větší než ve městě. Není tomu tak a stále větší rozdíly lze spatřovat v období od roku 2004 – 2006, kdy např. v roce 2005 činil počet uzavřených sňatků na 1 000 osob v okrese Brno-město 5,8 ‰, zatímco ve stejný časový okamžik byla hrubá míra sňatečnosti v okrese Brno-venkov pouze 4,7 ‰. Pokles sňatečnosti byl zaznamenán v roce 1996, kdy bylo uzavřeno 1 816 sňatků. Míra sňatečnosti v tomto roce byla totožná s vývojem na území jak Jihomoravského kraje, tak i na území celé České republiky.

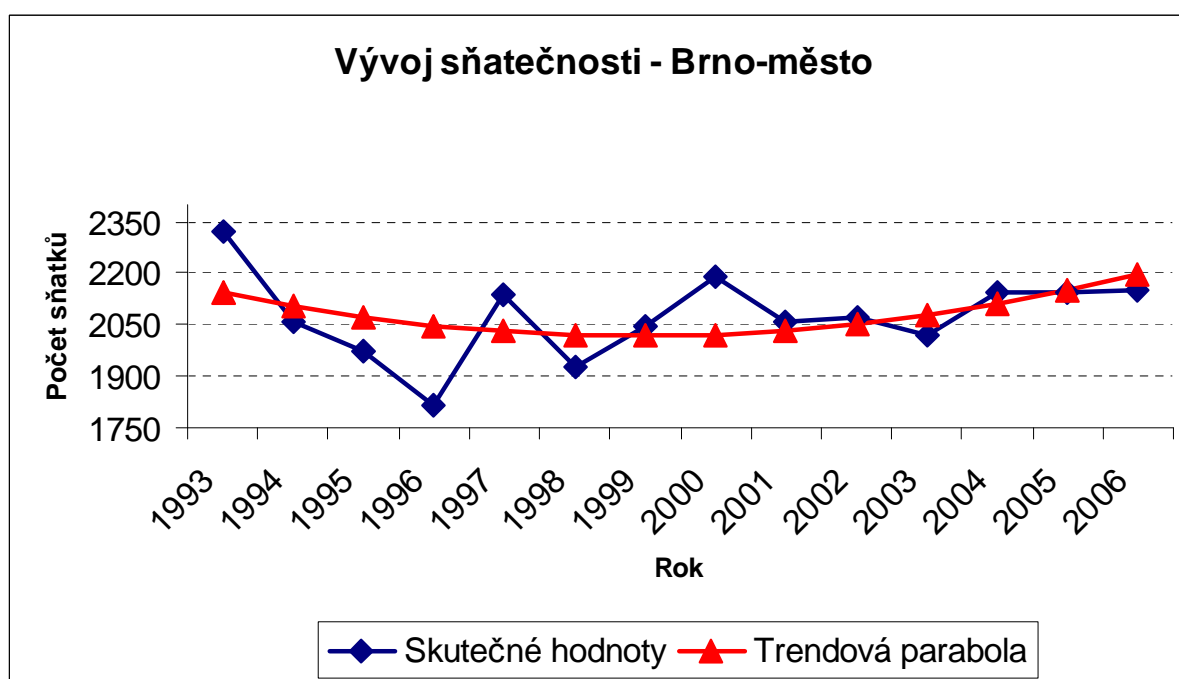
Průměrný věk při sňatku je v okrese Brno-město výrazně vyšší než v ostatních okresech. Je to dáno tím, že věkový průměr obyvatelstva okresu Brno-město je nejvyšší v celém Jihomoravské kraji a dále pak odlišným způsobem života ve městě. Průměrný věk při sňatku byl v roce 1993 u nevěst 26,4 let a u ženichů 29,7 let. O 13 let později se zvýšil průměrný věk sňatku u žen na 31 let a u mužů na 34 let.

Vývoj sňatečnosti v okrese Brno-město je popsán trendovou funkcí:

$$T = 2017,75 + 4,22t + 3,63t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,463$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 11075,56$

Obr. 8: Vývoj sňatečnosti v okrese Brno-město

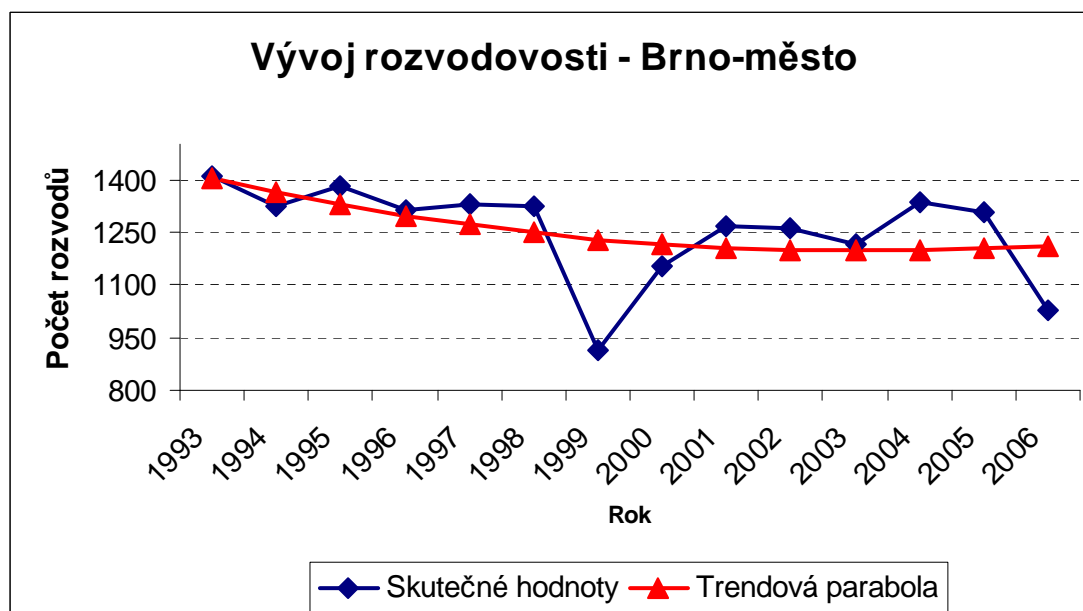
Vývoj v oblasti rozvodovosti v okrese Brno-město lze hodnotit jako konstantní s mírným poklesem v letech 2000 – 2003. Výkyvy byly zaznamenány v letech 1999 a 2006, kdy v roce 1999 bylo celkem rozvedeno 912 manželských párů a v roce 2006 byl ukončen sňatek z důvodu rozvodu celkem v 1 028 případech. Jako důvod rozvodu je v drtivé většině jak u žen i mužů uváděn rozdíl povah, názorů a zájmů. Dalším nejčastějším důvodem rozvratu manželství na straně muže je alkoholismus a nevěra. U žen je pak dalším nejčastějším důvodem k rozvodu neuvážený sňatek a nevěra.

Vývoj rozvodovosti v okrese Brno-město popisuje trendová funkce:

$$T = 247,06 + 8,4t + 0,15t^2$$

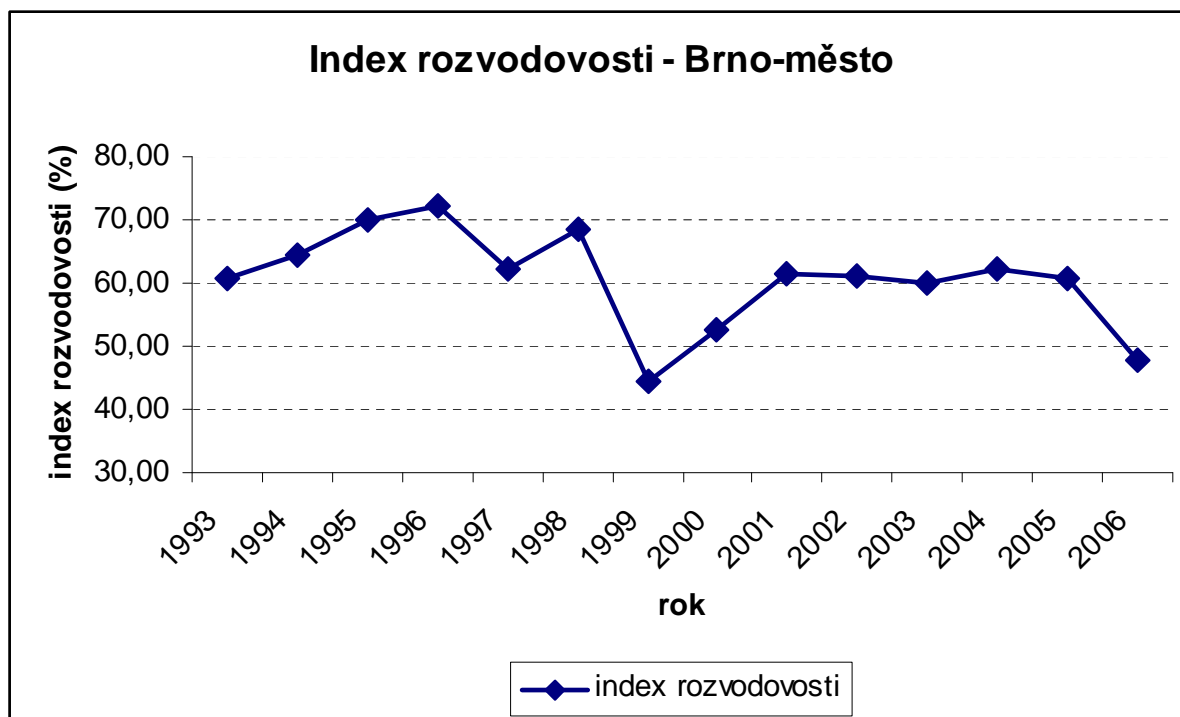
při koeficientu korelace $r = 0,487$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 13626,069$

Obr. 9: Vývoj rozvodovosti v okrese Brno-město

Index rozvodovosti dosáhl svého maxima v roce 1996, kdy bylo v tomto roce na 100 uzavřených sňatků rozvedeno 72 manželství. V letech 2001 – 2005 osciloval index rozvodovosti kolem hodnoty 60%. Výrazný pokles nastal až v roce 2006, kdy hodnota indexu rozvodovosti poklesla na hodnotu 47,8 %.

Obr. 10: Index rozvodovosti v okrese Brno-město

4.4. Brno-venkov

Počet obyvatel okresu Brno-venkov byl ke dni 31. 12. 2007 195 644 obyvatel. Výrazný vliv na počet obyvatelstva měla migrace obyvatelstva. Zatímco se z okresu vystěhovalo 4 009 osob, počet osob migrujících do okresu byl 8 578. Tím pádem tedy přírůstek migrace činil 4 479 osob. Výrazný podíl přistěhovalých tvořilo migrující obyvatelstvo z okresu Brno-město, kteří využívají volné plochy pro výstavbu rodinných domů. Další faktor ovlivňující tak vysokou migraci právě z okresu Brno-město je především dobré dopravní napojení na město Brno.

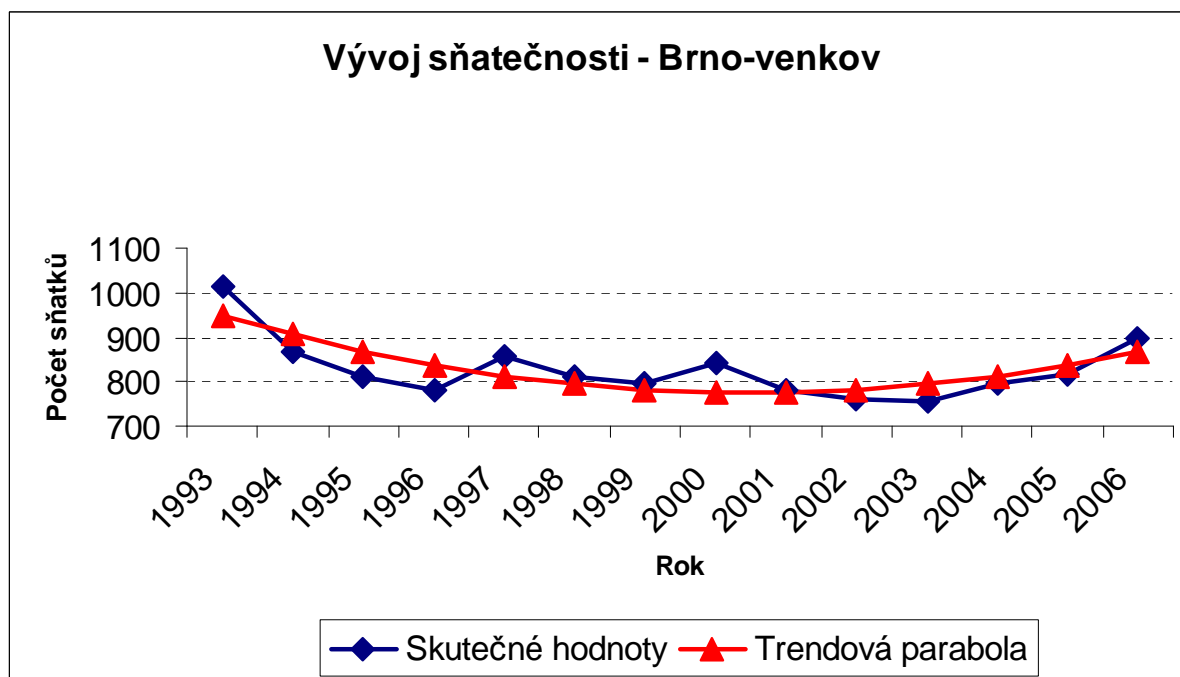
Snížení počtu uzavřených sňatků bylo zaznamenáno v roce 1994 a to především vlivem přebírání moderního způsobu života, kdy společnost toleruje soužití a vychovávání dítěte v nemanželských svazcích. Výkyvy ve vývoj sňatečnosti v okrese Brno-venkov nebyly nikterak veliké. Od roku 2003 lze konstatovat mírný trend v nárůstu počtu uzavírání sňatků. Vývoj průměrného věku při prvním sňatku opět odráží trend společnosti. V roce 1993 byl průměrný věk při prvním sňatku 23,4 let u nevěst a u ženichů 26,4 let, zatímco v roce 2006 byl průměrný věk při uzavírání sňatku u žen 28,9 let a u mužů 31,7 let.

Vývoj sňatečnosti v okrese Brno-venkov je popsán trendovou funkcí:

$$T = 778,65 - 6,31t + 3,04t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,783$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 1619,295$

Obr. 11: Vývoj sňatečnosti v okrese Brno-venkov

Po roce 1996, kdy byla zaznamenána hrubá míra rozvodovosti 2,7 ‰ došlo až do roku 1999 k výraznému snížení počtu rozvodů na hodnotu 1,8 rozvodů na 1 000 obyvatel okresu. Od roku 2006 lze spatřovat zcela odlišný vývoj oproti okresu Brno-město. Zatímco v roce 2006 ukazatel hrubé míry rozvodovosti v okrese Brno-město klesl z úroveň 3,6 ‰ na 2,8 ‰, v okrese Brno-venkov stoupl ukazatel hrubé míry rozvodovosti z 2,3 ‰ na 2,7 ‰.

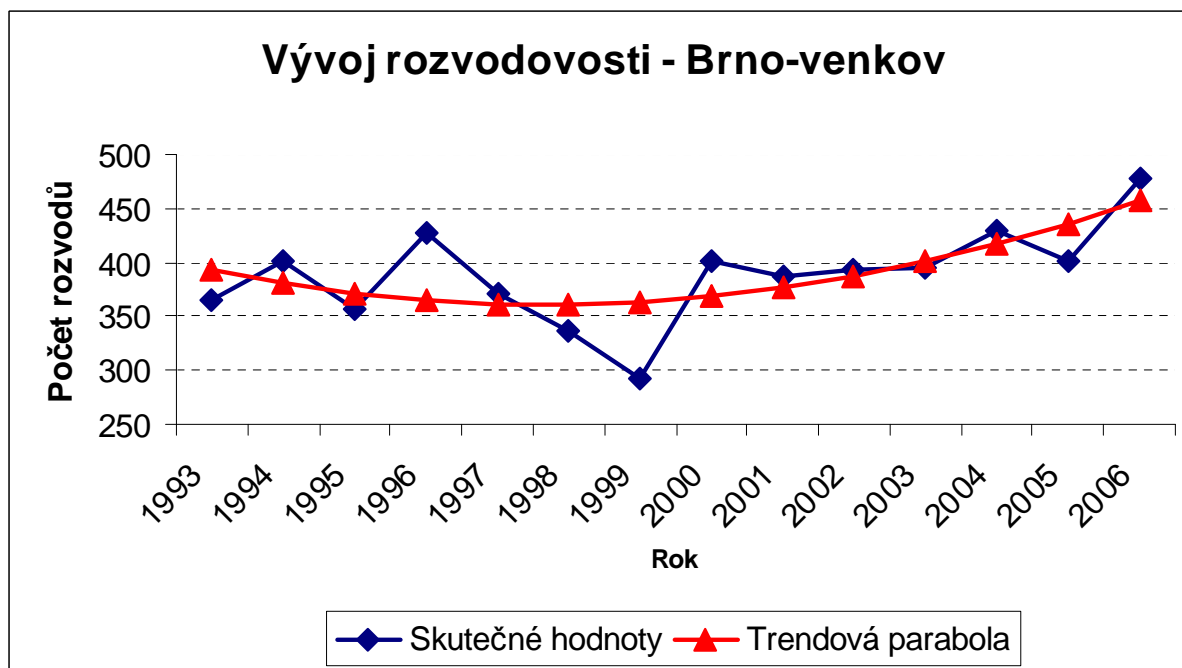
Průměrný věk při rozvodu obyvatelů okresu Brno-venkov v mužské populaci byl na počátku sledovaného období 35,6 let a na konci sledovaného období 40,5 let. U ženské populace byl průměrný věk při rozvodu v roce 1993 32,8 let a v roce 2006 37,8 let.

Vývoj rozvodovosti v okrese Brno-venkov zachycuje trendová přímka:

$$T = 356,47 + 5t + 1,41t^2$$

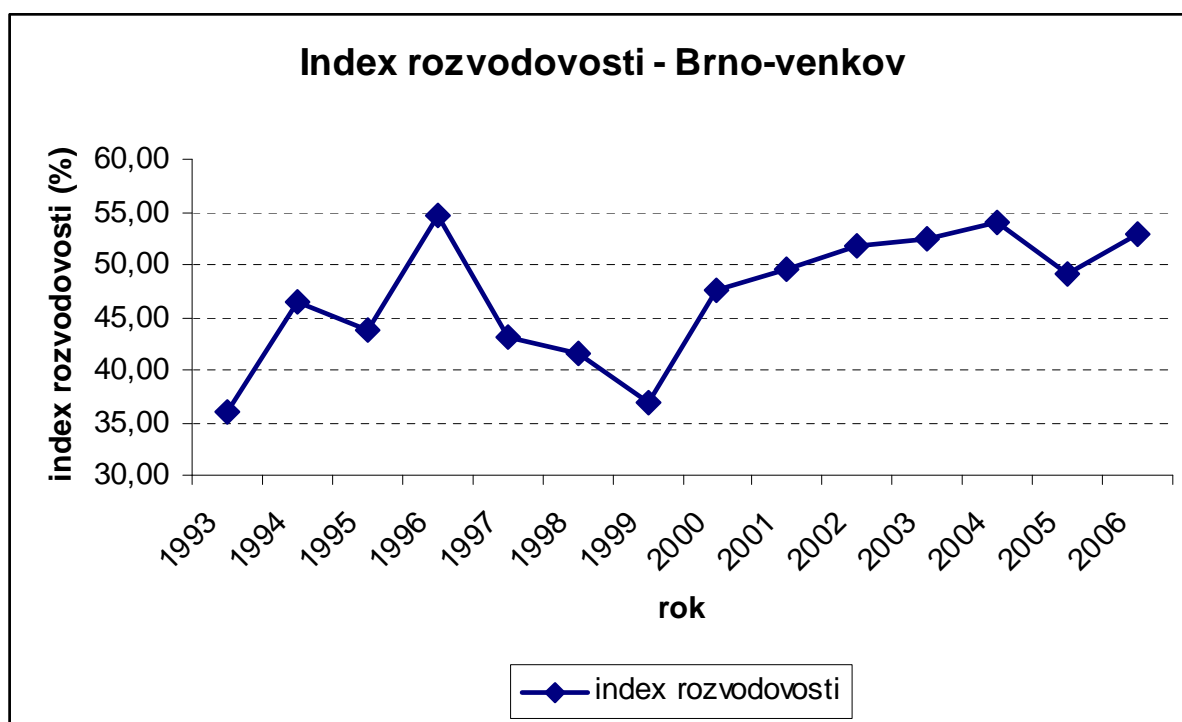
při koeficientu korelace $r = 0,674$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 986,387$

Obr. 12: Vývoj rozvodovosti v okrese Brno-venkov

Index rozvodovosti potvrzuje vysoký počet rozvodů v roce 2006. Index udává hodnotu 53,8 %. Podobný vývoj jako v ostatních okresech nastal i v roce 1996, kdy dosáhl index rozvodovosti svého maxima za sledované období a to hodnoty 54,6 %.

Obr. 13: Index rozvodovosti v okrese Brno-venkov

4.5. Břeclav

Ke konci roku 2007 žilo v okrese Břeclav 113 171 osob. Koncem roku 2006 byl znamenán kladný výsledek přírůstku vlivem stěhování. Vlivem přirozené reprodukce se narodilo 1 076 dětí a zemřelo 1 119 osob. To znamená, že přirozený úbytek obyvatelstva činil 260 osob.

Počet sňatků od roku 1993 pozvolně klesal. Výjimku tvořil rok 1999, kdy stoupla míra hrubé sňatečnosti oproti minulému roku o 0,4 ‰ na celkový počet 660 sňatků v daném roce.

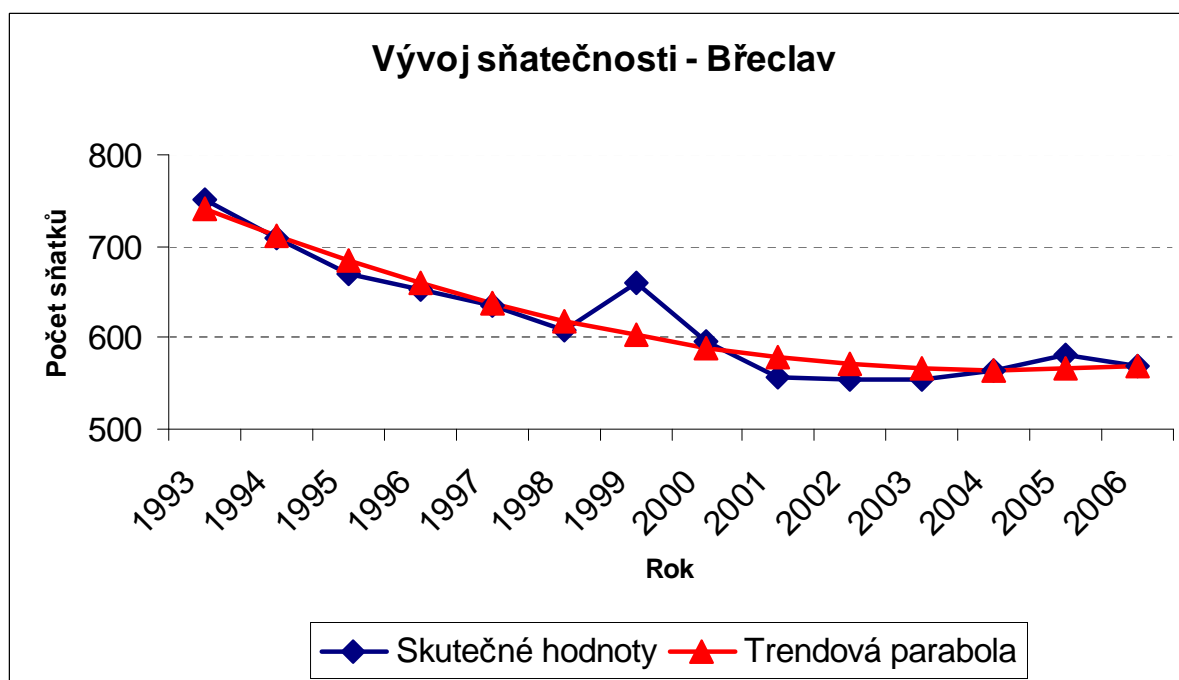
Průměrný věk při sňatku tvořil v roce 1993 26,4 let u ženichů a 23,3 let u nevěst. Na konci analyzovaného období byl průměrný věk u sňatků mužů 32,2 let a u žen 29,6 let

Vývoj sňatečnosti v okrese Břeclav je popsán trendovou funkcí:

$$T = 595,77 - 13,28t + 1,41t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,95$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 352,112$

Obr. 14: Vývoj sňatečnosti v okrese Břeclav

Vývoj rozvodovosti v okrese Břeclav lze rozdělit na relativně konstantní počet rozvodů za daný rok a to období v letech 1994 – 1996 a roky 2000 – 2003. V těchto letech se pohybovala hrubá míra rozvodovosti na úrovni 2,5 – 2,7 ‰.

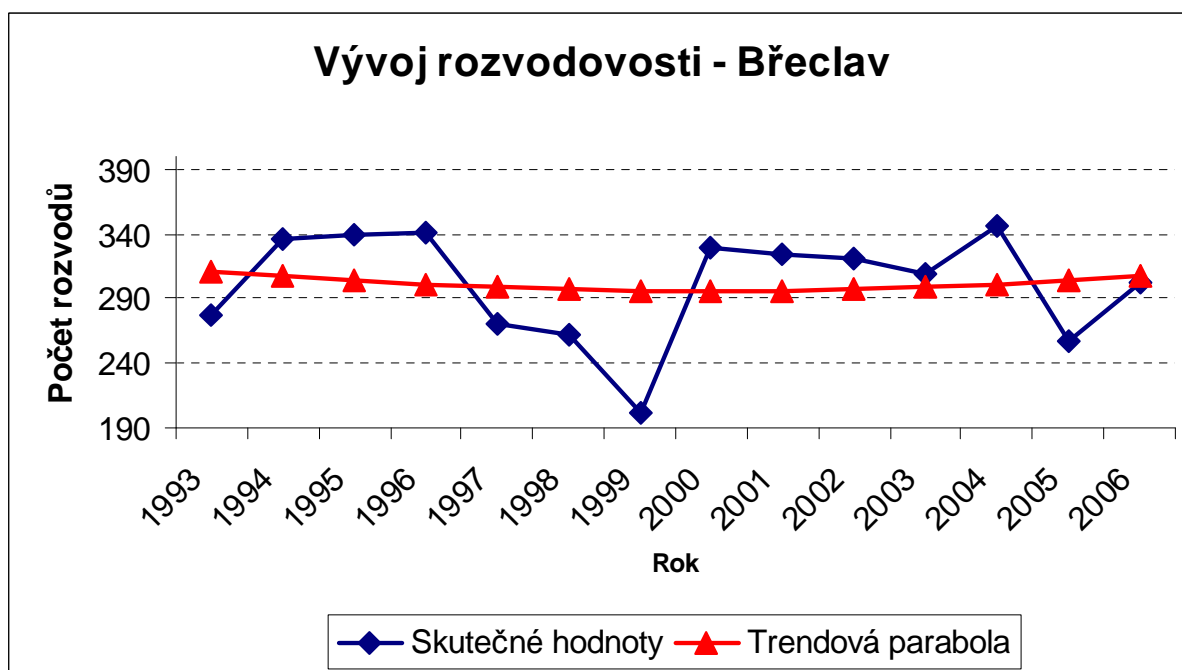
V roce 1999 byla dosažena druhá nejnižší míra rozvodovosti za celé sledované období a okresy a za celé sledované období. Hrubá míra rozvodovosti činila 1,6 %.

Vývoj rozvodovosti v okrese Břeclav je popsán trendovou funkcí:

$$T = 296,16 - 0,28t + 0,32t^2$$

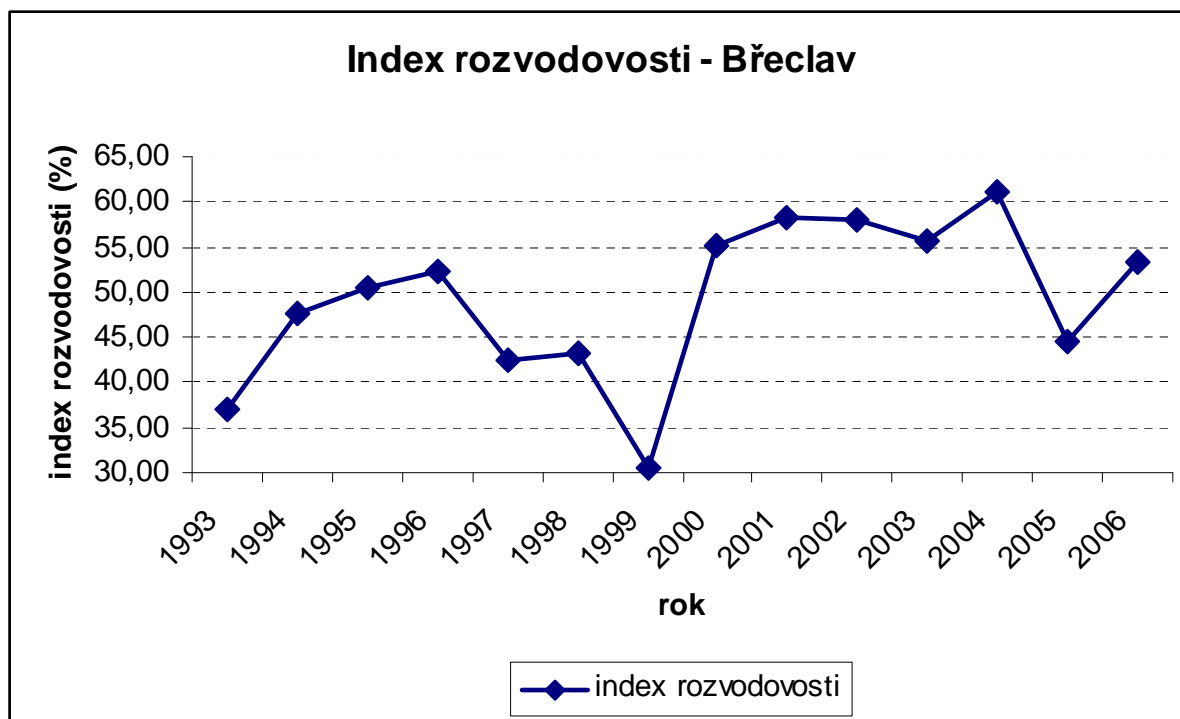
při koeficientu korelace $r = 0,117$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 1604,502$

Obr. 15: Vývoj rozvodovosti v okrese Břeclav

Index rozvodovosti vykazoval od roku 1993 do roku 1996 nárůst o 15,34 %. Do roku 1999 následoval pokles až na hodnotu 30,61 %. V roce 2000 nastal vysoký nárůst rozvodů a index rozvodovosti vzrostl o 24,5 %. I když nastal v roce 2005 pokles na úroveň 44,48 %, lze podle vývoje trendu očekávat další nárůst počtu rozvodů.

Obr. 16: Index rozvodovosti v okrese Břeclav

4.6. Hodonín

Stav obyvatelstva k 31. 12. 2007 činil 157 176 osob. V okrese Hodonín došlo jako v jediném okrese Jihomoravského kraje k poklesu stavu obyvatelstva. Podílel se na tom jak přirozený úbytek obyvatelstva o 59 osob, tak úbytek obyvatelstva vlivem migrace činil 56 osob.

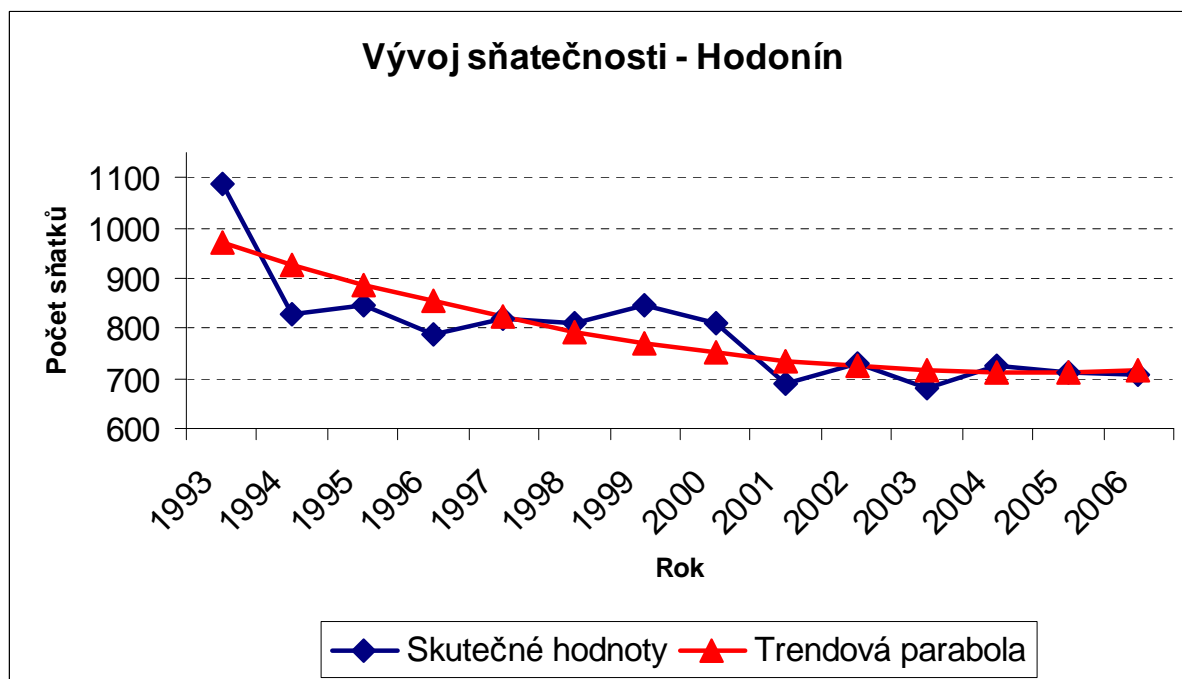
Prudký pokles sňatečnosti byl zaznamenán v roce 1994, kdy bylo uzavřeno o 256 sňatků méně a to činilo pokles hrubé míry sňatečnosti o 1,6 ‰. Po letech 1998 a 1999, kdy byl patrný mírný nárůst, opět nastal pokles na hranici zhruba 700 sňatků za rok. Vzhledem k počtu obyvatelstva okresu to znamenalo zhruba 4,3 – 4,5 sňatků na 1 000 obyvatel okresu. Průměrný věk ženichů se od roku 1993 neustále zvyšoval z původního věku 25,9 let 31,3 let v roce 2006. Podobný vývoj nastal i u průměrného věku nevěst, kdy v roce 1993 byl průměrný věk nevěst 23 let a na konci sledovaného období byl průměrný věk 28,8 let.

Vývoj sňatečnosti v okrese Hodonín popisuje trendová funkce ve tvaru:

$$T = 760,31 - 19,58t + 1,95t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,838$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 2981,584$

Obr. 17: Vývoj sňatečnosti v okrese Hodonín

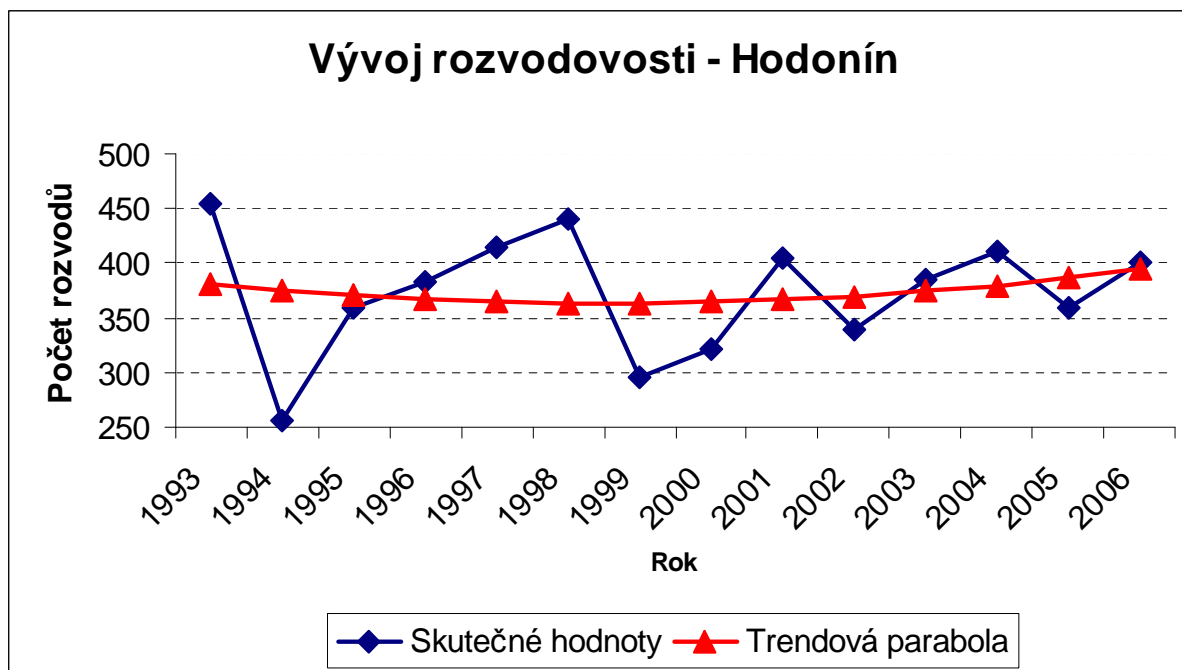
Rozvodovost v okrese Hodonín je typická velkými výkyvy v jednotlivých letech. Okres Hodonín je okresem s největším poklesem rozvodovosti mezi roky 1993 a 1994. Celkový počet rozvodů činil v roce 1993 v okrese Hodonín 454. V následujícím roce 1994 došlo k poklesu na 256 rozvodů, tzn. pokles o více jak 56 %. Ovšem v letech 1995 – 1998 došlo opět k prudkému nárůstu rozvodů. Tento prudký nárůst byl utlumen v roce 1999 přijetím novely zákona o rodině. Ani novela zákona upravující podmínky rozvodu nezabránila dalšímu růstu rozvodovosti. S mírnými výkyvy se ustálil počet rozvodů na hranici 400 rozvodů v roce 1996.

Vývoj rozvodovosti v okrese Hodonín je popsán trendovou funkcí:

$$T = 364 + 1,02t + 0,56t^2$$

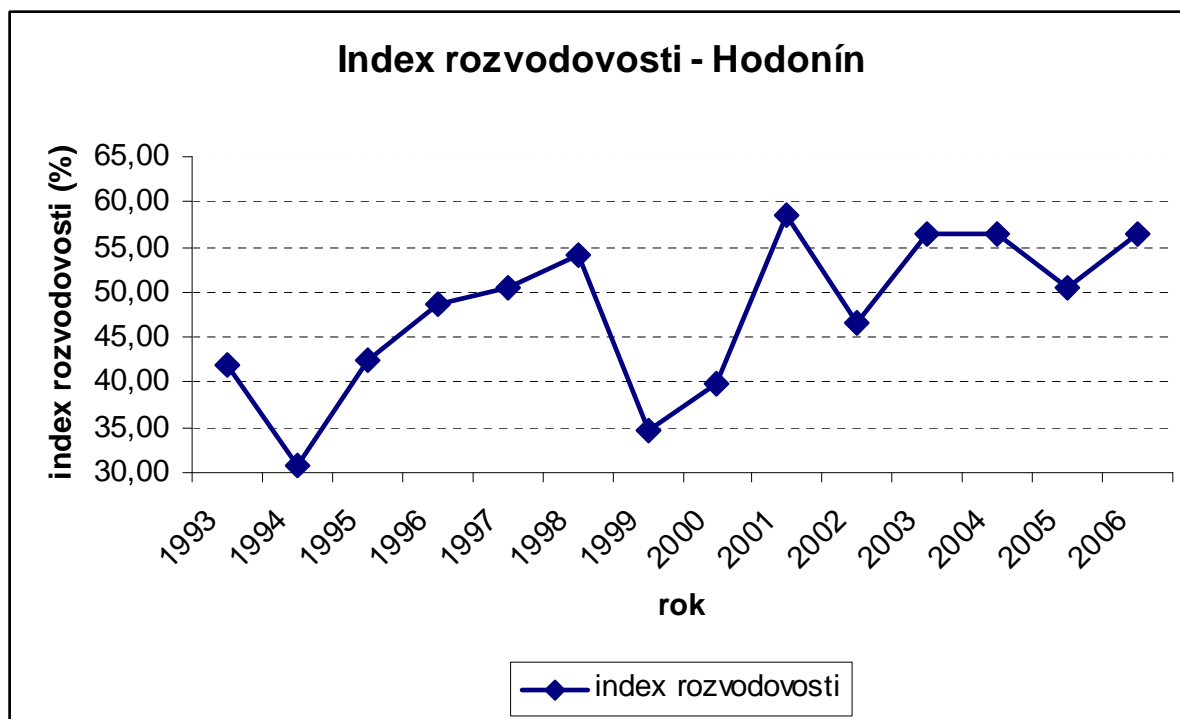
při koeficientu korelace $r = 0,169$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 2776,229$

Obr. 18: Vývoj rozvodovosti v okrese Hodonín

Index rozvodovosti zaznamenal značné výkyvy hlavně v 1993 a 1994, kdy během roku poklesl z úrovně 41,8 % na 30,84%. Druhý výrazný výkyv nastal z roku 1998 na rok 1999, kdy index rozvodovosti poklesl o 19,4%. Vysokým nárůstem a dosažením nejvyšší hodnoty indexu rozvodovosti ve sledovaném období je charakterizován rok 2001 s hodnotou 58,64 %.

Obr. 19: Index rozvodovosti v okrese Hodonín

4.7. Vyškov

Ke dni 31. 12. 2007 je udáván počet 87 519 obyvatel okresu. Vlivem přirozeného přírůstku a migrace se zvýšil počet osob oproti konci roku 2006 o 416 osob.

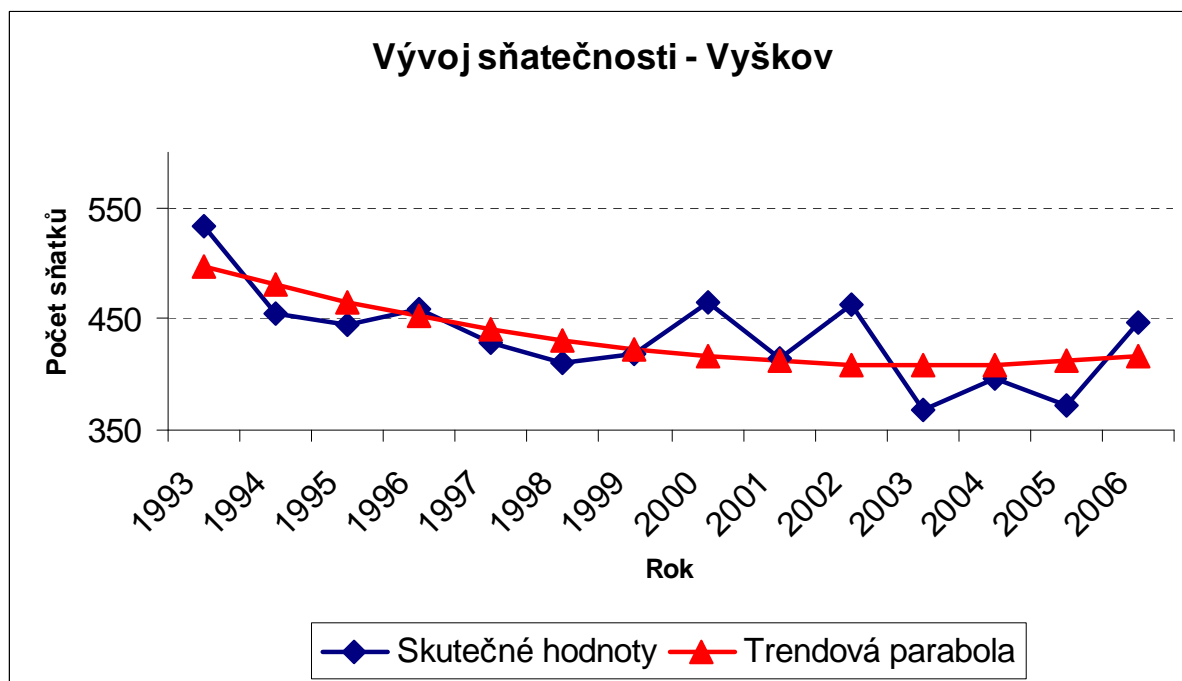
Trend vývoje sňatečnosti v okrese Vyškov zachycuje podobné rysy jako vývoj sňatečnosti v Jihomoravském kraji. V letech 1994 - 1998 dochází k poklesu sňatečnosti na hodnotu 4,7 sňatků na 1 000 obyvatel okresu. V letech 2000 a 2002 nastal nárůst počtu uzavřených sňatků na celkový počet 464 a 463. Rok 2003 a 2005 jsou charakteristické nejnižší hrubou mírou sňatečnosti za celé sledované období. Hrubá míra sňatečnosti činila v těchto letech 4,5 ‰ resp. 4,3 ‰.

Vývoj sňatečnosti v okrese Vyškov je popsán trendovou funkcí:

$$T = 419,67 - 6,29t + 0,87t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,688$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 891,295$

Obr. 20: Vývoj sňatečnosti v okrese Vyškov

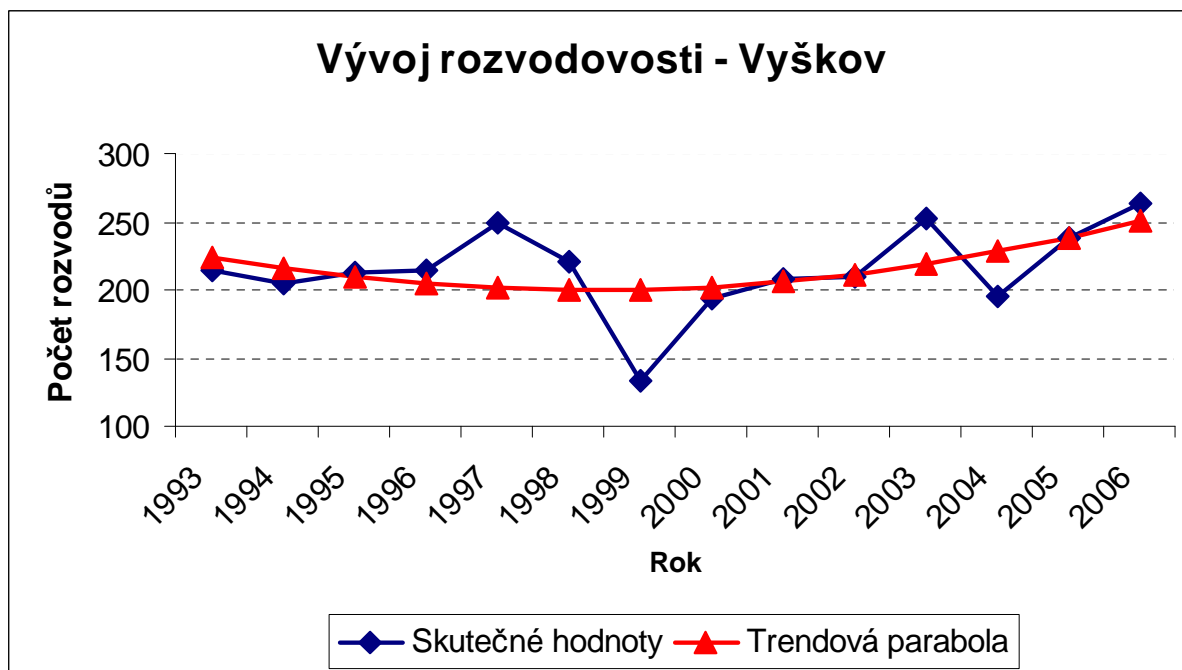
Charakteristické roky pro mírný růst rozvodovosti k okrese Vyškov byly roky 1997, 2003 a 2006. V těchto letech se pohybovala hrubá míra sňatečnosti kolem hodnoty 2,9 ‰. V roce 1999 bylo rozvedeno celkem 134 manželství a tato hodnota činila nejmenší hodnotu hrubé míry rozvodovosti za všechny okresy nejen v tomto roce ale i za celé sledované období. Opačný vývoj ovšem nastal v roce 2006, kdy se okres Vyškov dostal s hodnotou 3 ‰ hrubé míry rozvodovosti na první pozici v počtu rozvodů. Během deseti let, tak došlo k nárůstu o 130 rozvodů resp. vyšší rozvodovost o 49,24 %.

Vývoj rozvodovosti k okrese Vyškov popisuje trendová funkce:

$$T = 200,66 + 2,09t + 0,88t^2$$

při koeficientu korelace $r = 0,498$ a střední čtvercové chybě $M.S.E. = 707,291$

Obr. 21: Vývoj rozvodovosti v okrese Vyškov

Index rozvodovosti vykazuje značné výkyvy v letech v roce 1999, kdy byla hodnota indexu rozvodovosti nejnižší a to 31,98 % a v roce 2003, kdy byla hodnota indexu nejvyšší – 68,48 %. Fakt, že ukazatel indexu rozvodovosti a hrubé míry rozvodovosti jsou rozlišné, je patrné ve vývoji v roce 2006. Zatímco ukazatel hrubé míry rozvodovosti vyjadřuje rostoucí průběh, index rozvodovosti znázorňuje pokles počtu rozvodů. Důvodem je vyšší počet uzavřených sňatků v roce 2006, zatímco přirozený přírůstek obyvatelstva okresu nebyl natolik výrazný.

Obr. 22. Index rozvodovosti v okrese Vyškov

4.8. Znojmo

K 31. 12. 2007 žilo v okrese Znojmo 112 828 obyvatel. Oproti konci předešlého roku se zvýšil počet obyvatel o 243 osob. Podíl na přírůstku obyvatelstva se víceméně podílely stejnou měrou přirozený přírůstek se 120 osobami a přírůstek stěhování se 123 osobami.

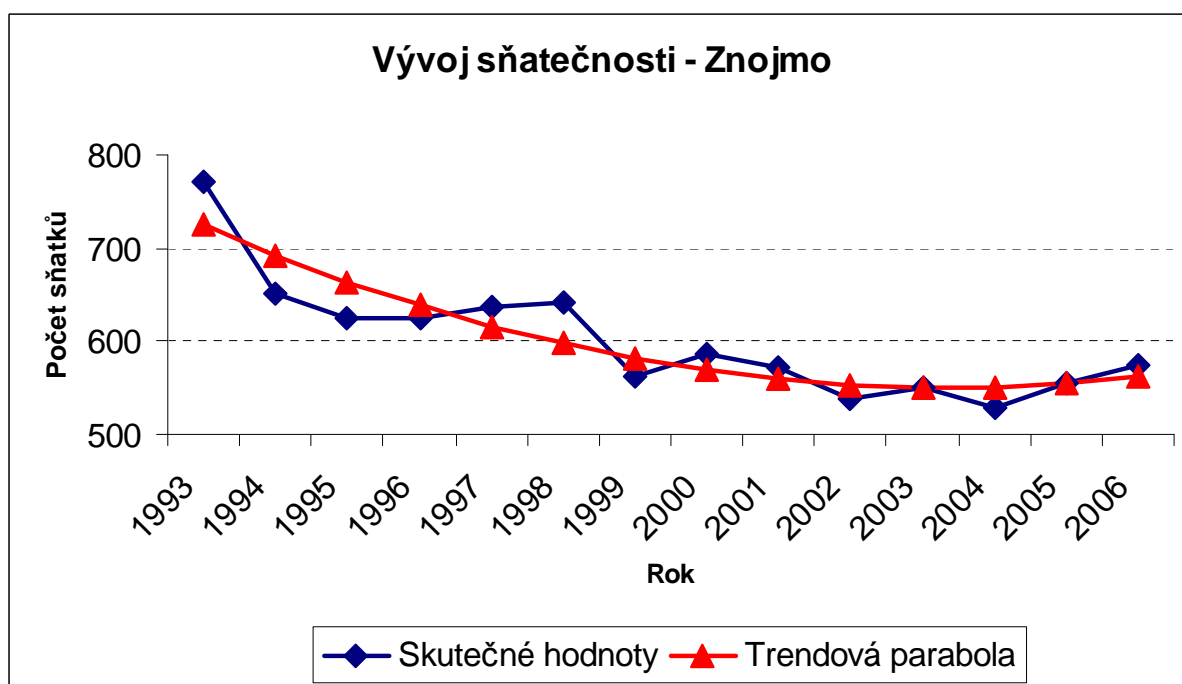
Počet uzavřených sňatků klesal od roku 1993 až do roku 2004, kdy se dostal na nejnižší hranici a to 528 sňatků v daném roce. To činilo zhruba 4,6 sňatků na 1 000 obyvatel okresu. Tato hodnota hrubé míry sňatečnosti byla v tento rok ve většině okresů stejná. Výjimku ovšem tvořil okres Brno-město, kde hrubá míra sňatečnosti byla 5,8 %.

Vývoj sňatečnosti v okres Znojmo je vyjádřen trendovou funkcí

$$T = 547,82 - 12,54t + 1,62t^2$$

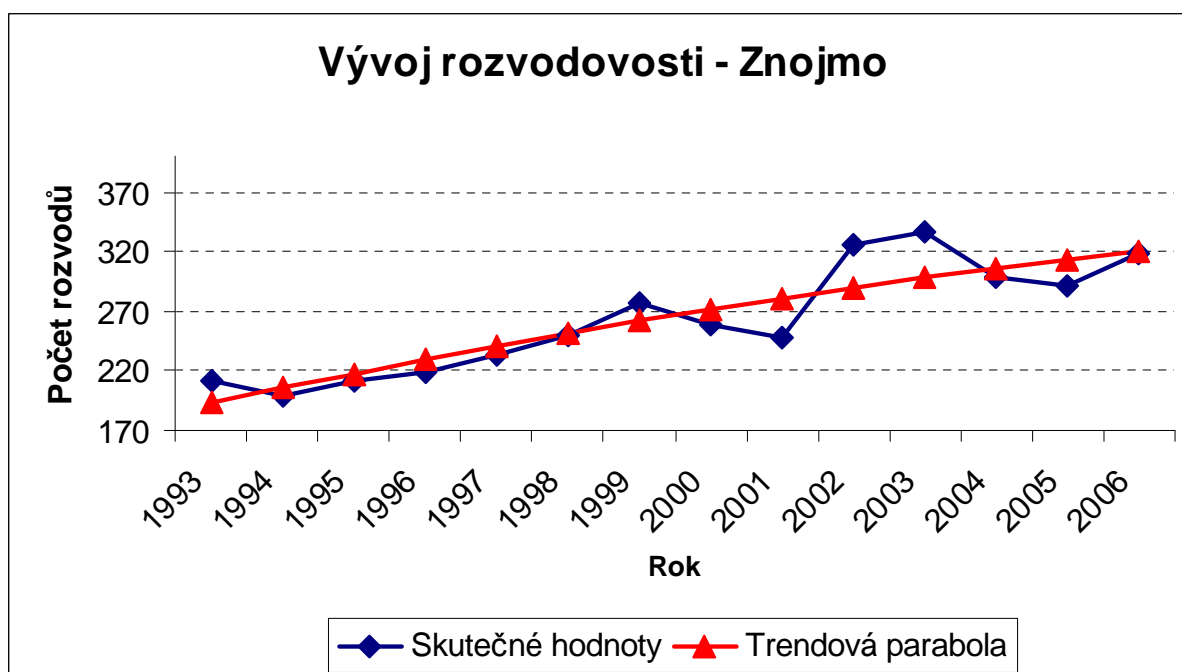
při koeficientu korelace $r = 0,906$ a střední čtvercové chybě $M.S.E = 675,957$

Obr. 23: Vývoj sňatečnosti v okrese Znojmo

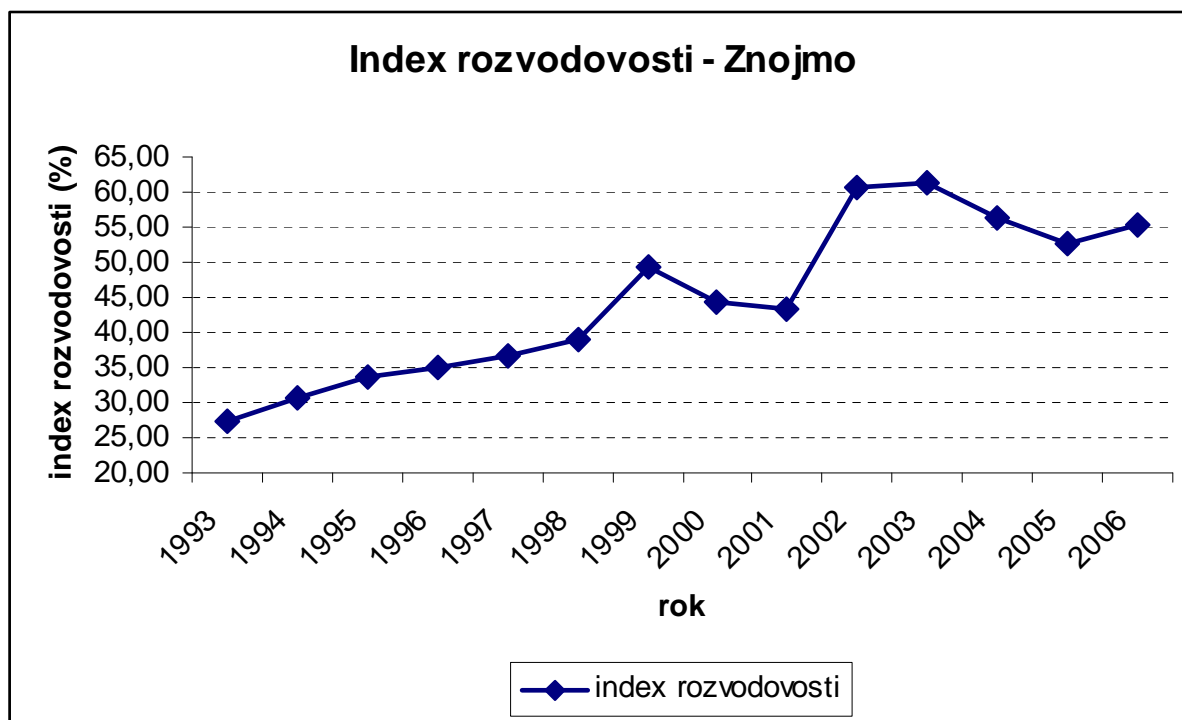
V roce 1993 činila hrubá míra rozvodovosti okrese Znojmo k nejnižší v celém kraji s hodnotou 1,9 ‰. Až do roku 1999 následoval pozvolný růst na úroveň 2,4 ‰. Po letech 2002 a 2003 následoval pokles, kdy v roce 2006 byla hrubá míra rozvodovosti 2,8 ‰.

Obr. 24: Vývoj rozvodovosti v okrese Znojmo

Index rozvodovosti zaznamenal prudký nárůst v roce 2002, kdy dosáhla hrubá míra sňatečnosti pouze hodnotu 4,7 ‰ a zároveň hrubá míra rozvodovosti dosáhla druhé nejvyšší hodnoty ve sledovaném období a to hodnoty 2,9 ‰. V tomto roce dosahoval index rozvodovosti úrovně 60,59 ‰. svého maxima dosáhl v roce 2000 s hodnotou 61,27 ‰.

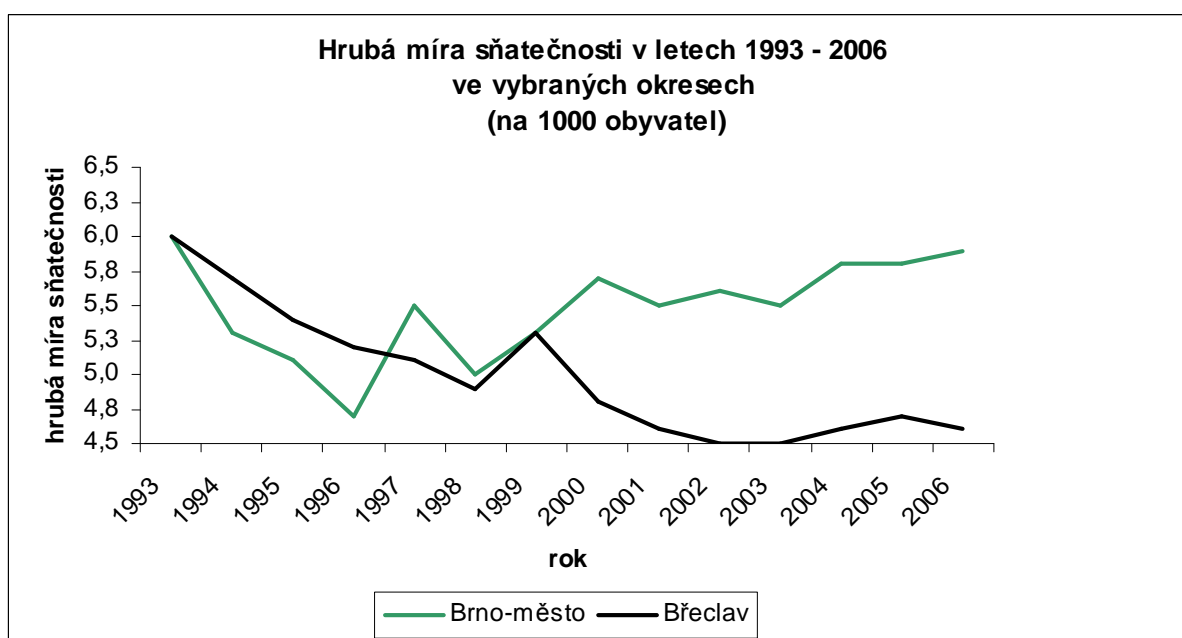
Obr. 25: Index rozvodovosti v okrese Znojmo

Shrnutí vývoje sňatečnosti:

Na úrovni meziokresního srovnání dosáhla hrubá míra sňatečnosti nejvyšší hodnotu v roce 2006 v okrese Brno-město. Zatímco ukazatel hrubé míry sňatečnosti od roku 1999 v okrese Brno-město mírně stoupá, opačný trend je patrný v okrese Břeclav, kdy v roce 2006 bylo uzavřeno pouze 4,6 manželství na 1 000 obyvatel středního stavu obyvatelstva okresu, zatímco v okrese Brno-město bylo uzavřeno 5,9 sňatků na 1 000 obyvatel okresu. Tato hodnota tvořila nejvyšší hodnotu hrubé míry sňatečnosti ve všech sledovaných okresech za celé sledované období.

Obr. 26: Hrubá míra sňatečnosti v letech 1993 – 2006 ve vybraných okresech

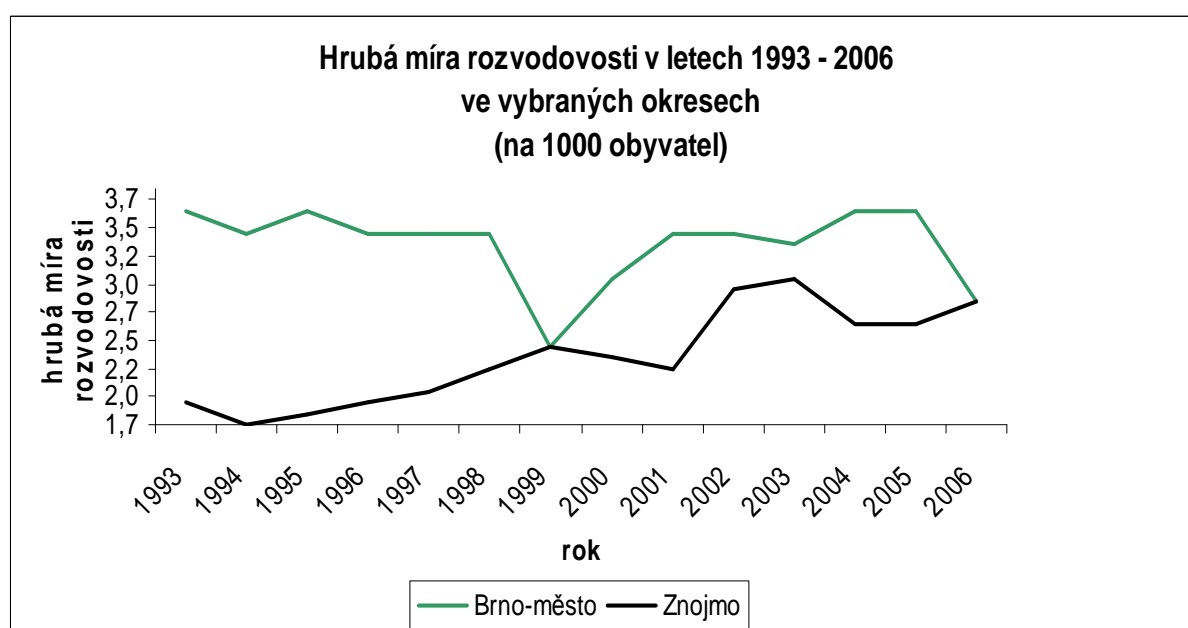

Okres Břeclav figuruje i na prvním místě ve statistikách, které zohledňují nárůst sňatečního věku u ženichů a nevěst. V roce 1996 byl průměrný věk při sňatku u ženichů 26,9 let, avšak o rok později už činil průměrný sňateční věk u mužů 28,6 let. Rozdíl tedy činil 1,7 roků a byl ve sledovaném období za všechny okresy nejvyšší. U nevěst tvořil nárůst stejnou hodnotu, ale rozdíl byl u průměrného věku, kdy v roce 1996 byl 24,2 let a v roce 1997 25,9 let. Na konci sledovaného období, tj v roce 2006, byl nejvyšší sňateční věk v okrese Brno-město, kdy u mužů tvořil hodnotu 34 let a u žen 31 let.

Shrnutí vývoje rozvodovosti:

Nejvyšší nárůst rozvodovosti od počátku analyzovaného období byl zaznamenán v okrese Znojmo. Kdy v roce 1993 tvořila hodnota hrubé míry rozvodovosti 1,9 ‰, zatímco v roce 2006 se ustálila na hodnotě 2,8 ‰. Největší pokles byl naopak zaznamenán v okrese Brno-město, kdy hrubá míra rozvodovosti poklesla o 0,8 ‰ oproti roku 2005, kdy byla naměřena nevyšší hodnota rozvodovosti a to 3,8 ‰. Tato hodnota tvořila nevyšší míru ukazatele hrubé míry rozvodovosti za celé sledované období a za všechny sledované okresy.

Obr. 26: Hrubá míra rozvodovosti v letech 1993 – 2006 ve vybraných okresech

U vývoje průměrného věku při rozvodu byly zaznamenány v průběhu sledovaného období výrazné výkyvy. Nejvyšší nárůst průměrného věku při rozvodu u žen byl zaznamenán v roce 1997 okrese Brno-venkov, kdy byl meziroční nárůst průměrného věku při rozvodu 2,6 let. V mužské populaci tento ukazatel dosáhl svého maxima také v okrese Brno-venkov, kdy činil nárůst průměrného věku při rozvodu mezi roky 1996 a 1997 2,4 let. Naopak největší pokles tohoto ukazatele u mužů byl zaznamenán v okrese Vyškov v roce 1999 a u žen v roce 2002 v okrese Brno-venkov.

5 Závěr

Tato bakalářská práce analyzuje a srovnává vývoj sňatečnosti a rozvodovosti v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje a to v okresech Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo.

Vývoj základních ukazatelů demografické dynamiky ve sledovaném období 1993 – 2006 byl typický v počtu snižování sňatečnosti ve všech okresech Jihomoravského kraje. U venkovských obcí však vlivem vyšší úrovně sňatečnosti byl zaznamenán mírnější pokles. Oproti sňatečnosti vykazuje rozvodovost mírný nárůst s výjimkou roku 1999, kdy vlivem změny v legislativě došlo k prudkému poklesu.

Počátkem roku 1993, kdy došlo k osamostatnění České republiky, nastaly změny způsobené zavedením západoevropského životního stylu. Zatímco rozvodovost zůstávala na vysoké úrovni, prudce poklesla sňatečnost a tím pádem i porodnost. Ve všech sledovaných okresech docházelo od roku 1993 ke snižování počtu sňatků. Dále se zvyšoval průměrný věk při sňatku. Moderní životní styl upravuje funkci rodiny tak, že dříve krátce po sňatku následoval první potomek, ale vlivem zdokonalení antikoncepce se v dnešní době odkládá narození potomka až na delší dobu po sňatku. Mladé páry se v dnešní době chtějí před založením rodiny dostatečně finančně zabezpečit. Dalšími důvody je osobní kariéra v zaměstnání a touha cestovat po světě. Faktor ovlivňující pokles porodnosti spočívá v touze partnerů po jednom až dvou dětech. Změnil se i pohled společnosti na nesezdané partnerské soužití a v něm vychovávané dítě.

Vývoj trendu rozvodovosti byl ve všech okresech kraje mírně rostoucí. Ve všech sledovaných okresech nastal prudký pokles v roce 1999. Jak už bylo zmíněno, tento pokles nastal v důsledku novelizace zákona o rodině, který upravoval podmínky rozvodů. Vlivem větší konzervativnosti a náboženství, je patrná menší míra rozvodovosti na venkově než ve městech.

I když se uvádí, že sňatečnost ovlivňuje porodnost jen nepřímo, je patrné, že pokles porodnosti ovlivňuje snižování sňatečnosti. Odkládání uzavírání sňatku na vyšší věk má na populaci nepříznivý vliv v tom smyslu, že ubývá obyvatel z první ekonomické generace (0 – 14 let), a naopak roste počet obyvatel ve věku poproduktivním (60 let a více u žen a 65 let a více u mužů). Tento fakt má za následek stárnutí populace.

6 Seznam literatury

1. KALIBOVÁ, K. *Úvod do demografie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 52 s. ISBN 80-246-0222-9.
2. KOSCHIN, F. *Demografie : poprvé*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2005. 122 s. ISBN 80-245-0859-1.
3. MINAŘÍK, B. *Statistika I, Popisná statistika (2. část)*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2004. 107 s. ISBN 80-7157-427-9.
5. ROUBÍČEK, V. *Základní problémy obecné a sociální demografie*. Vysoká škola ekonomická, 1996. 271 s. ISBN 80-7079-188-8.
6. ROUBÍČEK, V. *Úvod do demografie*. 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia, 1997. 348 s. ISBN 80-85963-43-4.
7. ROUBÍČEK, V. *Základní problémy obecné a ekonomické demografie*. Praha: VŠE, 1996. 271 s. ISBN 80-7079-188-8.
8. SEGER, J. - HINDLS, R. *Statistické metody v ekonomii*. 1. vyd. Praha: H&H, 1993. 445 s. ISBN 80-85787-26-1.
9. VYSTOUPIL, J. - TARABOVÁ, Z. *Základy demografie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 150 s. ISBN 80-210-3617-6.

Internetové zdroje

10. Český statistický úřad. *Územní diference sňatků a rozvodů v letech 1993 až 2003* [online]. Dokument ve formátu html [cit. 13. prosince 2004]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4026-04>>.
11. Český statistický úřad - Brno. *Charakteristika okresů* [online]. Dokument ve formátu html [cit. 23. dubna 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/okresy>>.

-
12. Demografický informační portál. *O demografii* [online]. Dokument ve formátu html [cit. 3. dubna 2008]. Dostupný z WWW:
http://www.demografie.info/?cz_odemografii=

 13. Portál Jihomoravského kraje. *Geografické údaje Jihomoravského kraje* [online]. Dokument ve formátu html [cit. 12. dubna 2008]. Dostupný z WWW:
<<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=27204&TypeID=2>>.

7 Seznam tabulkových příloh

Tab. č. 1: Počet uzavřených sňatků v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech

Tab. č. 2: Počet uzavřených sňatků na 1000 obyvatel v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech – vyjádřeno v ‰

Tab. č. 3: Počet rozvodů v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech

Tab. č. 4: Počet rozvodů na 1000 obyvatel v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech – vyjádřeno v ‰

Tab. č. 5: Průměrný věk nevěst a ženichů v jednotlivých okresech

Tab. č. 6: Průměrný věk mužů a žen při rozvodu v jednotlivých okresech

Tab. č. 1: Počet uzavřených sňatků v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Jihomor. kraj</i>	7141	6207	5960	5610	6043	5741	5792	6053	5602	5628	5441	5651	5693	5867
Blansko	663	627	587	486	526	529	469	565	519	509	490	493	510	517
Brno-město	2323	2060	1973	1816	2137	1929	2048	2191	2059	2073	2022	2147	2145	2151
Brno-venkov	1013	866	812	782	859	811	796	842	783	762	755	794	818	900
Břeclav	751	708	670	653	636	608	660	597	557	554	555	565	580	568
Hodonín	1086	830	848	789	820	812	848	808	689	729	681	727	712	709
Vyškov	534	454	444	458	429	411	419	464	414	463	368	396	373	447
Znojmo	771	652	626	626	636	641	562	586	571	538	550	528	555	575

Tab. č. 2: Počet uzavřených sňatků na 1000 obyvatel v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech – vyjádřeno v ‰

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Jihomor. kraj</i>	6,3	5,4	5,2	4,9	5,3	5,0	5,1	5,3	5,0	5,0	4,9	5,0	5,0	5,2
Blansko	6,2	5,8	5,4	4,5	4,9	4,9	4,3	5,2	4,8	4,7	4,6	4,6	5,7	4,8
Brno-město	6,0	5,3	5,1	4,7	5,5	5,0	5,3	5,7	5,5	5,6	5,5	5,8	5,8	5,9
Brno-venkov	6,5	5,5	5,2	5,0	5,5	5,2	5,0	5,3	4,9	4,7	4,7	4,8	4,7	5,1
Břeclav	6,0	5,7	5,4	5,2	5,1	4,9	5,3	4,8	4,6	4,5	4,5	4,6	4,7	4,6
Hodonín	6,7	5,1	5,2	4,9	5,1	5,0	5,3	5,0	4,3	4,6	4,3	4,6	4,5	4,5
Vyškov	6,2	5,4	5,1	5,3	5,0	4,7	4,8	5,4	4,8	5,3	4,5	4,6	4,3	5,1
Znojmo	6,8	5,7	5,5	5,5	5,6	5,6	4,9	5,1	5,0	4,7	4,8	4,6	4,9	5,0

Tab. č. 3: Počet rozvodů v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Jihomor. kraj</i>	3149	2911	3040	3151	3079	3130	2317	2915	3102	3110	3193	3296	3154	3100
Blansko	216	186	177	256	210	295	204	259	246	255	300	280	298	310
Brno-město	1411	1326	1383	1311	1331	1324	912	1153	1264	1263	1214	1336	1306	1028
Brno-venkov	365	402	356	427	370	337	293	401	388	394	396	429	402	477
Břeclav	277	337	339	341	270	263	202	329	324	321	309	346	258	303
Hodonín	454	256	360	383	414	440	295	321	404	340	385	411	360	400
Vyškov	214	205	212	214	250	221	134	193	208	209	252	196	238	264
Znojmo	212	199	211	219	234	250	277	259	248	326	337	298	292	319

Tab. č. 4: Počet rozvodů na 1000 obyvatel v Jihomoravském kraji a v jednotlivých okresech – vyjádřeno v ‰

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Jihomor. kraj</i>	2,8	2,5	2,7	2,8	2,7	2,8	2,0	2,6	2,8	2,8	2,8	2,9	2,8	2,7
Blansko	2,0	1,7	1,7	2,4	2,0	2,8	1,9	2,4	2,3	2,4	2,8	2,7	2,8	2,8
Brno-město	3,6	3,4	3,6	3,4	3,4	3,4	2,4	3,0	3,4	3,4	3,3	3,6	3,6	2,8
Brno-venkov	2,3	2,6	2,3	2,7	2,4	2,1	1,8	2,5	2,4	2,5	2,4	2,6	2,3	2,7
Břeclav	2,2	2,7	2,7	2,7	2,2	2,1	1,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,8	2,1	2,5
Hodonín	2,8	1,6	2,2	2,4	2,6	2,7	1,8	2,0	2,5	2,1	2,4	2,6	2,3	2,5
Vyškov	2,5	2,4	2,4	2,5	2,9	2,5	1,5	2,2	2,4	2,4	2,9	2,3	2,7	3,0
Znojmo	1,9	1,7	1,8	1,9	2,0	2,2	2,4	2,3	2,2	2,9	3,0	2,6	2,6	2,8

Tab. č. 5: Průměrný věk nevěst a ženichů v jednotlivých okresech

		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Blansko	ženich	25,8	26,3	27,1	27,0	27,7	28,0	27,7	29,2	29,8	30,2	30,7	31,4	31,4	32,2
	nevěsta	23,2	23,7	24,2	24,5	25,0	25,0	25,1	26,6	27,1	27,3	27,9	28,3	28,2	29,7
Brno-město	ženich	29,7	30,3	31,1	31,2	31,7	31,7	32,3	32,8	32,8	32,7	33,4	33,7	33,6	34,0
	nevěsta	26,4	26,8	27,8	27,9	28,4	28,3	28,8	29,2	29,6	29,3	30,0	30,8	30,6	31,0
Brno-venkov	ženich	26,4	27,0	27,0	27,6	28,5	28,5	29,1	29,9	30,2	30,9	31,3	31,4	31,8	31,7
	nevěsta	23,4	24,2	24,0	24,9	25,7	25,6	26,1	26,9	27,3	28,3	28,6	28,4	29,0	28,9
Břeclav	ženich	26,4	26,5	26,7	26,9	28,6	28,7	29,3	30,2	29,5	30,9	31,1	31,8	32,0	32,2
	nevěsta	23,3	23,8	24,2	24,2	25,9	25,5	26,3	27,5	26,6	28,0	28,3	28,8	29,1	29,6
Hodonín	ženich	25,9	25,9	26,5	27,2	27,5	27,9	28,6	28,9	29,3	29,8	29,8	30,5	31,2	31,3
	nevěsta	23,0	23,2	23,9	24,4	24,8	25,2	25,9	26,1	26,3	26,9	27,1	27,8	28,3	28,8
Vyškov	ženich	26,1	27,1	26,9	27,5	28,0	28,4	30,0	28,8	29,5	30,1	30,9	31,3	31,9	32,4
	nevěsta	23,3	24,3	24,1	24,8	25,1	25,6	26,8	26,2	26,8	27,3	27,8	27,8	28,9	29,3
Znojmo	ženich	25,9	26,9	27,0	27,0	27,8	28,3	28,6	29,3	29,4	30,0	30,7	30,9	31,8	32,4
	nevěsta	22,9	23,6	24,0	24,2	25,3	25,4	25,8	26,4	26,6	27,0	27,9	28,2	28,9	29,4

Tab. č. 6: Průměrný věk mužů a žen při rozvodu v jednotlivých okresech

		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Blansko	muž	34,8	35,4	35,8	36,4	35,4	36,9	38,0	37,8	37,2	38,3	38,8	39,3	40,2	40,4
	žena	32,1	32,4	32,5	33,6	33,1	34,3	35,2	34,8	34,7	35,3	36,1	37,0	37,4	37,3
Brno-město	muž	37,0	37,1	37,9	38,1	38,5	39,1	40,7	40,0	40,3	40,7	41,0	41,4	41,5	41,7
	žena	34,5	34,3	35,1	35,5	36,1	36,3	38,0	37,5	37,6	37,8	38,3	38,5	38,7	38,7
Brno-venkov	muž	35,6	35,9	35,6	36,5	36,0	38,4	37,3	37,4	38,3	39,8	39,2	38,7	39,8	40,5
	žena	32,8	33,3	32,8	33,9	33,1	35,7	34,8	35,0	35,8	36,9	36,0	36,2	37,2	37,8
Břeclav	muž	34,7	34,9	34,8	36,4	35,7	36,7	37,8	37,5	37,5	37,7	38,5	40,4	40,4	41,1
	žena	32,0	32,4	32,2	33,8	33,4	34,3	35,2	34,7	35,3	35,3	35,8	37,2	37,3	38,7
Hodonín	muž	35,1	34,7	35,5	35,9	37,1	36,8	37,4	37,2	38,3	38,9	39,6	39,6	40,2	41,1
	žena	32,6	32,4	32,5	33,3	34,5	34,4	34,7	34,4	35,5	36,1	36,7	37,0	37,5	38,5
Vyškov	muž	33,9	35,0	36,3	36,6	36,2	37,8	38,6	37,1	37,8	38,3	39,2	40,8	40,0	40,5
	žena	30,8	32,3	33,7	33,6	33,3	35,0	35,7	34,9	35,3	35,4	36,3	37,6	36,6	37,6
Znojmo	muž	34,9	35,6	35,9	35,7	37,1	37,2	37,0	37,1	38,4	37,8	39,2	40,1	40,3	39,5
	žena	32,3	33,1	33,1	33,2	33,9	34,2	34,5	34,7	35,4	35,5	36,4	37,3	37,3	37,0